

АКЦЕНТ

50 ВІДТІНКІВ
ЗАРЕЦЬКОГО

стор. 5

МУЗЕЙНИЦТВО

БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ
МИР

стор. 6-7

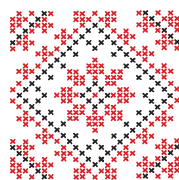
МИСТЕЦТВО

ТРАНСФОРМАЦІЇ
СХОДУ

стор. 9

Загальнодержавна українська газета

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№7 | 16 лютого 2018

Заснована в січні 1913 Гнатом Хоткевичем

ISSN 2519-4429

ОЛЕКСІЙ ГАВРИЛЕНКО: ПЕРШЕ ЗНАЙОМСТВО

стор. 12

НАГОЛОС

МАФ БІЛЯ ФУНДАМЕНТУ ДЕСЯТИННОЇ ЦЕРКВИ

СТОП. 3

Виконавчим директором Українського культурного фонду обрали керівника Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні Юлію Федів.

За її кандидатуру проголосувала більшість членів ради. Голова Фонду Марина Порошенко утрималася від голосування для того, щоб її голос не мав тиску на членів наглядової ради.

Міністр культури України Євген Нищук представив виконавчого директора, зауваживши, що на цю особу покладається відповідальність у вибудові всієї структури. «Я чудово знаю Юлію Федів, адже

Юлія Федів

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КУЛЬТУРИ В НОВІЙ ЯКОСТІ

вона проходила конкурсний відбір на керівника Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, – сказав міністр. – За рік, який вона очолює цю інституцію, реалізовано низку мистецьких проєктів, які отримали підтримку ЄС».

8 лютого міністр культури підписав з Юлією Федів контракт терміном на 3 роки, про що повідомила прес-служба Міністерства культури України.

«Маю переконання, що Український культурний Фонд створить нові умови для реалізації на конкурсній основі прекрасних проєктів, яких достатньо серед митців

різних напрямів на українському культурному полі, забезпечить прозорий і чесний доступ до розподілу державних коштів на їхню реалізацію. Це можливість у новій якості презентувати культуру, і в межах країни, і на великій міжнародній арені», – сказав Євген Нищук.

Юлія Федів висловила розуміння обсягів адміністративно-господарської та фінансово-організаційної роботи, яка має запуснути механізм роботи інституції, та готова залучити до неї фахове середовище.

Світлана СОКОЛОВА

МІЖНАРОДНА МЕДАЛЬ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА ЗА 2018 РІК

– письменник Олександр Косенко (Одеса) – за книгу поезій «Егрегор»;
– письменник Ярослав Савчин (Івано-Франківська обл.) – за збірку лірики «Для двох сердець...»;
– поет, перекладач, прозаїк, літературознавець, педагог та радіо-журналіст, Шевченківський лауреат Ігор Качуровський (посмертно) (Німеччина) – за визначний внесок в українську літературу;
– поет, прозаїк, драматург, перекладач, критик, засновник легендарної Нью-Йоркської групи Богдан Бойчук (посмертно) (США) – за визначний внесок в українську літературу.

Серед нагороджених у попередні роки – відомі українські письменники Василь Голобородько, Рауль Чілачава, Василь Слапчук, Леонід Горлач, Ігор Павлюк, Володимир Шовкошитний; літературознавець Михайлина Коцюбинська; зарубіжні письменники Бенедикт Дирліх (Німеччина), Гурам Одішарія (Грузія), Єстон Келменді (Бельгія), Анатолій Аврутін (Білорусь) та інші достойні люди.

Міжнародна літературно-мистецька Академія України, яка об'єднує знаних письменників, перекладачів, науковців, журналістів і громадських діячів із 55 держав світу, визначила нових нагороджених міжнародною медаллю Олександра Довженка (рішення № 5). Це:

– письменник, Герой України Юрій Мушкетик (Київ) – за визначний внесок в українську літературу;
– літературознавець, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, академік Микола Жулинський (Київ) – за книжку «Моя друга світова» та визначний внесок в українську літературу;

Сергій ДЗЮБА,
президент Міжнародної літературно-мистецької Академії України

АКТИВНА МОЛОДЬ ДНІПРА ХОЧЕ ДЕКОМУНІЗУВАТИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНУ

Патріотичні громадські організації – Правозахисна Група «СІЧ», «Дніпровське товариство політичних в'язнів і репресованих», «Спільнота активної молоді – САМ» та активна молодь об'єдналися та створили петицію до Президента України з проханням перейменувати Дніпропетровську область на Січеславську – назву, яка б відображала історичний спадок краю.

На території нинішньої Дніпропетровської області містилося 5 з 8 основних січей, тобто наш край, якщо можна так висловитися, навіть більше козацький від Запоріжжя. Більшість топонімів мають козацьку історію, всі пам'ятають пам'ятник засновнику міста козаку в Кривому Розі, але населення, особливо молодь, мало замислюється над своєю історією.

У роки Гетьманату (1918) сучасне місто Дніпро звалось Січеславом, тому край цей досі в народі називають Січеславським! Ця зміна назви має таке саме значення, як і перейменування вулиць у Дніпрі, як перейменування міста Дніпра. Зага-

Обговорення ініціативи перейменування Дніпропетровської області на Січеславську. Фото – Радіо Свобода

лом, декомунізаційну реформу вважаю справжньою перемогою. Бо це насправді ребрендинг цілої країни.

Про перейменування кажуть, що «краще б пустили кошти в економіку, на школи, ще кудись»... А чи не важливіше робити зміни на перспективу і зберігати нашу націю, аніж вирішувати локальні проблемки?

Власне петиція – гарний тест для українського суспільства на готовність боротися за свою іс-

торію і впроваджувати декомунізацію «знизу», підтримати петицію – шанс запровадити традицію петиції як інструменту громадського впливу, способу волевиявлення народу, і саме молодь має бути найбільш активною в цьому. Сподіваюся, країна цю ініціативу підтримає, адже змінити мапу України – це завдання загальнонаціонального масштабу.

Вірослав ЦЮПЯК,
м. Дніпро

КОМУ Ж ДІСТАЛАСЯ ПРЕМІЯ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ З ЛІТЕРАТУРИ?

Марія Морозенко

Комітет Держкомтелерадіо визначив переможця цьогорічної Премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва.

Премія імені Лесі Українки присуджується щороку в чотирьох категоріях до дня наро-

дження української письменниці 25 лютого.

У номінації «Літературні твори для дітей та юнацтва» переможцем визнано письменницю Марію Морозенку та її повісті «Іван Сірко – великий характерник», «Іван Сірко – славетний Кошовий» та «Я закохалася».

Загалом на здобуття нагороди було висунуто 24 роботи. Зокрема, це твори відомих дитячих письменників Івана Андрусяка, Наталії Чуб, Лесі Пилип'юк та інших.

У номінації «Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва» перемогу здобув доробок художниці Катерини Іванової – оформлені нею книжки «Йде до нас колядачка», «Лісовий урок» Станіслава Шаповалова та «Пісня тоненької очеретини» Василя Чухліба, що вийшли друком у видавництві «Авіаз». Загалом у номінації змагалось 13 книжок.

У номінації «Кінотвори для дітей та юнацтва» з трьох представлених картин комітет обрав анімаційний серіал Степана Ковалюка «Професіонал» (ТОВ «Новаторфільм»).

Вистава «Моя українська мама» театру «Шпаківня» Сумського палацу дітей та юнацтва була єдиною у номінації «Театральні вистави для дітей та юнацтва». У цій категорії премію вирішили не присуджувати.

Ксенія ЩЕРБАЧ,
студентка II курсу ТНУ ім. В. Вернадського

ВІДГОМІН КОНЦЕРТУ,

АБО КІЛЬКА СЛІВ ПРО ПОДІЮ, ВАРТУ УВАГИ СУЧАСНИКІВ

Учасники концерту. Фото Василя Шевченка

У строкатій круговерті сучасного мистецького життя іноді легко розгубитися й втратити відповідні орієнтири: усе кудись летить, поспішає, міниться. Довкола безліч цікавих концертів, виставок, різноманітних театральних спектаклів та інсталяцій.

Утім, є такі мистецькі цікавинки, які, вочевидь, шкода й гріх було б проминути увагою. Саме до них із повним правом можна віднести концерт, який відбувся 30.01.2018 року у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ) з нагоди 14-ої річниці української Вікіпедії. Як свідчить афіша концерту, ця подія стала вже дев'ятим творчим заходом у рамках реалізації цілої серії проєктів «Світова класика українською», спрямованих на відродження традиції виконання всесвітньо знамих вокальних шедеврів у досконалому українському перекладах.

Цей творчий захід став також початковою ланкою нового проєкту «Територія АРХІВ: діалог з документом», завдяки якому науковці, митці та всі шанувальники української історії, літератури й мистецтва отримали змогу не лише долучитися до необхідних інформаційних джерел, але й можливість поділитися особистими відкриттями з громадськістю.

На початку концерту з вітальною промовою до слухачів звернувся головний організатор цього та багатьох інших творчих заходів, передбачених мистецьким медіа-проєктом «Світова класика українською», талановитий композитор, піаніст і редактор української Вікіпедії Андрій Бондаренко. Як постійний користувач ЦДАМЛМ України він у процесі копітких і на-

полегливих пошуків віднайшов у фондах Архіву-музею унікальні українські переклади творів світової музичної класики, зокрема, неповторні творчі осяяння Є. Дроб'язка, М. Лукаша та М. Рильського: «Весілля Фігаро» та «Чарівна флейта» В.-А. Моцарта, «Дон Карлос» Дж. Верді, «Кармен» Ж. Бізе та ін. Наголосивши на культурному значенні цих унікальних пам'яток для вітчизняного мистецтва, А. Бондаренко представив учасників концерту, водночас стисло схарактеризував основні творчі напрями діяльності Громадської організації «Вікіпедія Україна» в межах сучасного українського культурного простору.

А далі у свої права вступили Іхні Величності – МУЗИКА і СЛОВО і розпочалися, нарешті, чарівні мандри мелодико-поетичними морями й океанами. Ця чудова мандрівка стала можливою завдяки натхненній праці багатьох знамих та зовсім молодих артистів, кожен з яких долучився до незбагненої ТАЇНИ МИСТЕЦТВА. Зокрема, у концерті були задіяні: заслужена артистка України Оксана Дондик, заслужений діяч мистецтв Окса-

на Петрикова, дипломант міжнародних конкурсів, екс-солістка Національної опери України Жанна Закрасяна, лауреати I Всеукраїнського конкурсу «Світова класика українською» Оксана Євсюкова, Анастасія Король, Дар'я Царинюк, Вікторія Бабійчук, лауреати міжнародних та всеукраїнських конкурсів Анна Слізінова, Йосип Машталар, Назарій Давидовський, Тетяна Киченко. Виконані ними різноманітні твори у майстерній співпраці з блискучим концертмейстером і піаністом А. Бондаренком наповнили чудовий вечір неймовірними емоційними барвами та відтінками.

Пережиті виконавцями незабутні настрої створили неповторну ауру творчого осяяння, Вони віддзеркалилися в кожному виступі артистів, щораз оживаючи у кожному звукові й русі. А що вже мовити про реакцію залу?... Сказати, що цей концерт виявився вдалим – означає геть нічого не сказати, адже враження від нього й справді було феєричним!

Утім, зрештою, це й не дивно, адже у залі зібралися численні поціновувачі вокальної класики українською, – усі ті, для кого ця подія стала, без перебільшення, справжнім святом.

У концерті прозвучали арії з опер В.-А. Моцарта «Весілля Фігаро» та «Дон Жуан», арія Віолетти з опери «Травіата» Дж. Верді, а також романси Ф. Ліста. Р. Шумана, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, К. Дебюссі, С. Рахманінова, В. Косенка, Р. Глієра та «Карамболетта» з оперети І. Кальмана «Фіалка Монмартру».

Ігор ТИЛИК,
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри
академічного хорового та
інструментального мистецтва
Київського національного
університету культури і мистецтв

Фрагмент виставки архівних документів

ЛЮБИШ КИЇВ? ТИСНИ

Уже десять років біля старого фундаменту Десятинної церкви стоїть незаконно побудований МАФ УПЦ МП, та всі ці роки проблема ігнорувалася органами влади.

Уже вдруге кияни не витримують та протестують проти споруди підпалом. Перший підпал стався 2012 року, другий – наприкінці січня 2018. Архітектори Олексій Шемотюк та Олександр Горбань розвели біля дверей МАФу невеличке багаття та спіяли встановлений перед МАФом стэнд.

2007 року в історичному центрі Києва на території Національного музею історії України попи з Української православної церкви Московського патріархату звели самовільну будову, МАФ. Спершу це був намет, який згодом перетворився на капітальну будову.

Не треба бути дуже розумним, щоб зрозуміти, що представники МП хотіли асоціювати себе з фундаментом Десятинної церкви, і можливо, надалі захопити цей фундамент. Десятинна церква вважається першою кам'яною церквою Київської Русі та була зведена в 989–996-х роках. Церкву побудував Володимир Великий, хреститель Київської Русі, виділивши на її утримання десятину частину своїх прибутків. Московський Патріархат за підтримки Президента РФ уже не перший рік міфологізує Володимира Святославовича, як російського, а не київсько-руського, державного діяча. Про це свідчить і зведений пам'ятник Володимирі Великому у 2016 році в Москві. Тобто ця історична особа є інструментом в ідеологічних війнах Росії. Таким чином, навіть залишки історичного фундаменту від Десятинної церкви, опановані попами Московського Патріархату у спосіб незаконної будівлі, є цінними для підтримки цього міфу. А якщо на цьому фундаменті побудувати храм УПЦ МП, хай навіть у незаконний спосіб, то мети буде досягнуто.

Є дані, що МАФ намагалися «узаконити» 2012 року, зареєструвавши його як майно організації «Релігійна громада Української православної церкви Десятинний

храм Різдва пресвятої Богородиці у Шевченківському районі м. Києва». Чи вдалося це зробити чи ні, так і не зрозуміло.

Зараз є всі можливості розв'язати долю незаконного МАФу в рамках закону. Громадські активісти зареєстрували петицію № 6972 на сайті КМДА з вимогою знести незаконну будову. Петиція зібрала понад десять тисяч підписів та була підтримана Постійною комісією Київської міської ради з питань містобудування, архітектури та землекористування під час засідання 9 лютого. Далі це рішення мають підтримати депутати під час сесії міської ради, і після підпису міського голови вона стане чинною. Після чого незаконну будівлю можна буде знести та відновити історичні краєвиди Києва.

Наразі підозрюваних у спробі спалити каплицю суд відпустив на поруки завдяки тиску громадськості, яка зібралася біля незаконного МАФу, щоб підтримати ув'язнених архітекторів, а також пішла до суду, де відбувалося судове засідання.

Надалі газета «Культура і життя» буде спостерігати за подіями довкола МАФу на вулиці Володимирській.

Любов ЯКИМЧУК

До повідомлень про «кінець світу» я ставлюся скептично, якщо про це говорять не науковці. Але, не повірите, є наукова гіпотеза Domsday argument (нашою мовою її називають Теоремою Судного дня), що розглядає ту можливість, що кінець кінцем і людству прийде кінець. Тому цікаво, якими ми виглядатимемо після нашого вимирання нашим наступникам?

Любов ЯКИМЧУК

На жаль, в умовах неостаточної катастрофи першим кінець прийде людині, бо жодна інша тварина не виснажила таку кількість адаптивних механізмів за межі свого організму, як ми. Ніхто більше не винайшов стільки зовнішніх джерел тепла та його збереження, як люди. А також – способів охолодження. Тому в нас є одяг, будинки з кондиціонерами, гаряча чи холодна їжа та алкогольні напої. У наших широтах більшу частину року люди регулярно гріються – вдома та в кафе, біля вогнища та в ліжку, зрештою навіть просто вдягаючись. І кохаємося ми не лише в овуляцію, як майже всі інші тварини, а коли забажаємо, хоч щодня, хоч тричі на день – і це також може бути способом обігріву. А що є у тварин для комфортного існування в умовах довкілля? Нашкірний покрив (луска, пір'я, шерсть), а також сковки. Захист людей від дії зовнішнього середовища, його якості і краса – важлива частина людського життя, якій ми присвячуємо цілі журнали та книжки, і перетворюємо це на моду. Тому я роблю ставку не на людей, а на наших найближчих родичів-приматів – шимпанзе і бонобо, які цілком можуть еволюціонувати до шимпанзе сапієнів та бонобо сапієнів.

БУЛА ЛЮБОВ

When it comes to fashion storytelling, the right image of models (and accessories) can make a brand feel like an aspirational family. Rachel Chandler, 26, and Walter Pearce, 21, are two of the most stylish models on the New York scene.

Уявіть, минув мільйон років від загибелі людства та нащадки шимпанзе і бонобо сидять у кріслах на найбільшій конференції, присвяченій виду гомо сапієнс. Говорять про знахідки та дослідження, пов'язані з вимерлим видом, десь так, як ми говоримо про інший вимерлий вид людини – неандертальця. «Який у людини розумної був устрій, чим вона займалася, як виглядала, чому вимерла?» – чesатимуть вони собі потилиці, виблискуючи чорними пластинками нігтів.

І от вони розглядають наші писемні пам'ятки. Не лише магазинні вивіски та рекламні щити, а й паперові артефакти, які десь та й могли зберегтися. І скоріше за все це будуть видання із глянцевого паперу, бо цей папір витриваліший за газетний чи офсетний. І от кілька представників шимпанзе і бонобо сапієнів тримають кілька примірників, скажімо, журналу «Vogue», про який мало що знають. Що вони там побачать?

Шимпанзе – вид із порівняно високим рівнем агресії. Наразі групи самців шимпанзе патрулюють межі своєї території та, якщо там зустрінеється самець з іншої зграї, він буде побитий. Але після бійок серед своїх вони братаються обіймами. Тому скоріше нащадки шимпанзе будуть акцентуватися передусім на війні та політиці, яка теж за своєю суттю є внутрішньо- та міжвидовою війною.

А от бонобо геть інакші – рівень агресії в зграях доволі низький. Ці примати вирішують конфлікти та знімають стрес за допомогою сексу. Зафіксовані одностатеві

сексуальні контакти. Найменше непорозуміння – одразу кохаються. Отакі вони – не наші гуманні, а їхні бонобні цінності.

Звісно, шимпанзе і бонобо назвуть наш найкращий дизайн поганеньким, адже їхня зорова пам'ять краща, відповідно і їхні дизайнери будуть більшими віртуозами. Потім зауважать, що на початку XXI століття люди любили прикрашатися у різні способи, як одяг, аксесуари та макіяж, а також прикрашали свій побут. Люди в гарному одязі (моделі) не посміхаються, їхні роти трохи привідкриті. Можливо, посмішка була виявом агресії, як у інших ссавців, тому була небажаною. А може, це пов'язано з особливістю їхньої дихальної системи, тобто вони страждали на часті запалення носоглотки та, відповідно, мали хронічний нежить. Та й поганий нюх. Так, недосконалий вид!

Своє кіно людина розумна знімала про любов і війну, книжки теж писала про любов і війну. Утім, у повсякденному житті, як видно з журналів, переважала любов, тому доповідь представника бонобо буде довшою. Він розкаже, що все ж люди багато розмірковували про сексуальність і чуттєвість. Власне для цього передусім і був потрібен одяг, макіяж, парфуми. У процесі еволюції в людей притупився нюх, можливо виною цього нежить, але це ще слід з'ясувати. Утім, вони розуміли, що запахи дають багато інформації, зокрема про те, чи підходить тобі той чи той сексуальний партнер. Тому це було компенсовано

культурним винаходом – парфумами. Тобто гомо сапієнс шукали партнерів не за природним критерієм (найбільш генетично придатний для народження потомства партнер), а за культурним (партнер, смаки якого подібні до моїх). З цією метою люди винайшли багато видів ароматів (шипри, цитрусові, квіткові, квітково-східні, папоротникові тощо). Усе це свідчить про високий розвиток культури на шкоду природності. Окрім того бонобо помітять, що журналісти глянцевого кіно особливо не критикують, інтерв'ю переважно комплементарні, написані з безмежною любов'ю до інтер'юента.

Далі представник шимпанзе розкаже, що сапієнси політично активно не цікавилися. Лише в одному нью-йоркському номері «Vogue», що зберігся (October 2016), редакція наголошує на підтримці Гіларі Клінтон як кандидатки в Президенти США, та налаштована проти Дональда Трампа. Вцілому про політику – дуже зрідка. Про військову справу, кримінал, пенітенціарну систему – жодної інформації. Чи були ці явища в людей?

«О, ймовірно вони кохалися, коли виникали конфлікти!», – зроблять висновок бонобо. «Очевидно вони мали низький рівень агресії», – підтвердять шимпанзе. Так і казатимуть, поки не знайдуть десь у Північній Америці сліди від вибуху водневої бомби.

А до того нащадки шимпанзе та бонобо порадяться та назвуть цю добу не кам'яною, не залізною, а глянцевою добою, або ще краще – добою глянцевої та любові.

ПІДСУМКИ UKRAINIAN FASHION WEEK 2018

Цього року свої колекції осінь-зима 2018–2019 продемонстрували публіці 55 українських дизайнерів, серед яких Лілія Літковська, Олена Бурба, Катерина Рутман і багато інших. Подія відбувалася з 3 по 8 лютого в «Мистецькому Арсеналі» у Києві.

Традиційно тиждень моди відкрила Лілія Пустовіт зі своєю новою колекцією «bio luminous», яка доводить, що навіть під час сірих зимових буднів можна виглядати яскраво. Джерелом натхнення для дизайнера стали блискучі тканини глибоких і насичених кольорів. Від сезону до сезону за головною модною подією року сліdkують популярні блогери, журналісти, фешн-інсайдери, естети і поціновувачі прекрасного. Постійними гостями показів є знаменитості – своєю присутністю цього року порадували безліч зірок, серед яких Катерина Осадча, Анна Добриданева, Сергій Нікітюк, Софія Крапівіна.

Ukrainian Fashion Week 2018 запам'ятовується передусім екстравагантністю, експериментами з барвистими кольорами і формами. До моди по-

вернулися блискучі тканини і стрази. Загалом, основні тренди, що були представлені, перегукувалися зі світовими тенденціями. Однак кожний дизайнер намагався внести щось унікальне у кожен створений образ. Основа стильного вигляду у цьому сезоні – неординарні рішення і динамічність.

За словами відвідувачів, український тиждень моди за своїми масштабами не поступався європейським. Деякі дизайнери навіть вирішили перенести своє шоу за рамки стін Мистецького Арсеналу. Наприклад, Жан Грицфельдт, що шукав натхнення у зимовій атмосфері, північному сьєві і красі льоду, представив свою нову колекцію Frozen Star на льодовій арені, поставивши моделі на ковзани.

Відомий дизайнер FROLOV представив колекцію f / w 18–19 на сцені № 6 «Центру Довженка».

До речі, серед моделей можна було помітити учасників шоу «Топ-модель по-українськи»: Самела Туманяна, Свята Бойка, Настя Гладченко та інші. Таня Брик навіть закривала показ бренду Лариси Лобанової на другий день тижня моди.

У рамках Ukrainian Fashion Week 2018 вручили щорічну національну премію BestFashionAwards, засновану в 2010 році.

Окрім демонстрацій колекцій, кожен день UFW був насичений спеціальними заходами і презентаціями, серед яких лекції та перший в Україні конкурс фільмів про індустрію моди, конкурс, де свої вміння продемонстрували моделі дизайнерів.

Катерина ВАЛЕТЧИК, студентка II курсу ТНУ ім. В. Вернадського

Такої кількості відвідувачів не було ще на жодному вернісажі у музеї історії Києва. Це зазначила під час відкриття виставки «50 відтінків Віктора Зарецького» заступник директора музею Тетяна Костенко.

Сергій БАХІН

Восьмого лютого відзначається день народження Віктора Зарецького (1925–1990) – непересічного українського митця – одного з перших українських модерністів і постмодерністів, а ще творця української неосецесії, ґрунтованої на традиціях народного та декоративного мистецтва й учителя багатьох відомих нині художників. Лауреата державної премії ім. Шевченка.

«50 ВІДТІНКІВ ВІКТОРА ЗАРЕЦЬКОГО»

Саме у день народження Віктора Зарецького і відкрилася виставка його творів, на яку завітала творча еліта столиці, актори, журналісти, колекціонери, галеристи, митці, ну й, звісно, художники. Зокрема, Іван Марчук, Олег Пінчук та багато інших.

Представляли виставку власники колекції сімейство Буцнів, організував церемонію молодший з них музикант за псевдонімом Март Апрелій. За нагоди виставки він презентував пісні у стилі української сецесії: «Блакитна троянда» (за мотивом однойменної драми Лесі Українки), «Мавка» (Лісова пісня). Під час відкриття книгу про Зарецького представила його учениця Олеся Авраменко – мистецтвознавець, арткритик,

куратор художніх та виставкових проєктів, автор низки мистецтвознавчих книжок, PhD (Art), старший науковий співробітник, завідувачка відділу візуальних практик Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, лауреат премії ім. П. О. Білецького.

Творчий доробок Віктора Зарецького – яскраве й досить суперечливе явище на фоні культурної ситуації свого часу. Життєвська і творча доля легендарного для українського мистецтва художника Віктора Зарецького стала виразною, навіть гіпертрофованою метафорою життя душі українця за радянської дійсності 50–80-х років.

На початку творчого шляху Віктор Зарецький став художником відомим і визнаним, успішним митцем соцреалістичного мистецтва, але згодом рішуче відійшов від художньої манери, в якій був вихований і до якої призвичаєний. Він розвив унікальний індивідуальний стиль, що виник на основі академічного професіоналізму й ремесла та надбав світового мистецтва. Художник вдумливо опрацював і перетравив філософію живописного середовища Сера, кольорової плями Матіса, живописної форми Сезанна; містицизм і елегантність стилю прерафаелітів і модерну; ритмізацію композиційного та кольорового висловлення народного мистецтва; почуттєвість, екстравагантність і художню мову Густава Клімта й стилю модерн та багато інших мистецьких явищ.

Він завжди запитував себе й інших так, як колись це робив Михайло Врубель: «Що ти малюєш?», маючи на увазі не об'єкт зображення, а ідею, яку автор закладає в роботу, певні художні завдання, що сприяють виділенню того чи іншого образу...

Його творчістю останніх півтора десятиліть життя цікавилися здебільшого друзі – письменники, журналісти, вчені, дипломати. Для його портретів і сюжетних композицій позували не професійні натурниці, а поетеси, художниці, актриси...

Від початку 80-х Віктор Зарецький, поринувши у царство мрій та ілюзій, жив душею у райських садах нездійсненої краси, а тілом – у тісняві захаращеної майстерні, занедбаного замського будиночка, сірості навколишнього життя періоду розвиненого соціалізму та панування давно вже занепалого методу соцреалізму.

Чи не найвищим злетом творчості та ілюзій художника стали 1985–1989 роки. Почалася перебудова, нарешті, інформація про світ, про життя та мистецтво за межами однієї шостої земної суші ринула лавиною, стала доступною філософська та релігій-

на, езотерична література, праці з психології, а ще – література зі світового сучасного мистецтва... Наприкінці 1980-х до Зарецького дедалі частіше заїжджали іноземні колекціонери та цінителі, скупуючи роботи нові й старі. Твори мандрували переважно до Америки, Канади та Швейцарії.

У липні 1990-го року на аукціоні CHRISTIE'S були продані двадцять картин художника. Серед них – розкішний «Портрет Раїси Недашківської» в золотому очіпку, триптих «Мистецтво». На той час це була неабияка подія. Сьогодні ті роботи коштують у десятки разів дорожче, за них змагаються відомі колекціонери світу.

Митець хворів, проте шукав порятунку у безнастанній праці. Після операції він повернувся до роботи просвітленим, окрилений, повним якихось дивних сил. За півроку ремісії створив стільки картин, скільки інші роблять за все життя. Говорив: «Бог повернув мене з того світу, щоб я ще багато чого зробив». Він знав, що йде, хоч і власним, проте істинним шляхом. Смерті не боявся, але дорікав Творцеві, що не дав часу дописати, втілити все те, що відкрилося йому в інфернальному світі під час хвороби, вже на новому, порівняно з 1970-м роком, рівні. 23 серпня 1990 року втомлена, змучена й очищена душа Художника відлетіла.

На виставці «50 відтінків Віктора Зарецького» будуть представлені живописні роботи з найбільшої приватної колекції у світі.

Кожна робота має свій відтінок, свою рису, свій характер. Кожен зможе побачити на власні очі знамениту картину «У троллейбусі» – модерновий троллейбус, авангардну роботу «Театр» за романом М. Булгакова «Майстер і Маргарита». Також представлено 10 ТОП робіт художника («Мальви», «Тривога. Жовтень», «Дерево мистецтва»), пейзажний, символічний, жанровий живопис. Майже всі роботи опубліковані в каталогах. Саме в Києві створено найкращі сецесійні полотна, що принесли художникові міжнародне визнання.

– Наша колекція картин Віктора Івановича становить трохи менше 100 полотен, більшість із яких ми придбали у самого Зарецького в Конча-Заспівській майстерні. Ми почали її збирати в 1980-х, усі кошти родини були орієнтовані на придбання творів. У 2000-х ми далі збирали роботи, купуючи їх за значні суми, оскільки ціни на роботи художника пішли різко вгору. Однак з кожним роком знайти і придбати картини Зарецького ставало важче, оскільки з'явилося дуже багато підробонок. Нині у нас зібрані знакові роботи художника, які мають національне культурне значення. Власне, це спонукало нас улаштувати виставку з вільним входом і в зручній локації столиці, на яку зможе потрапити кожен бажаючий – це подарунок нашої сім'ї киянам і гостям столиці. В період дії виставки «50 відтінків Віктора Зарецького» Арт-хол Музею історії Києва перетвориться на музей Зарецького – хай хоча б на цей один короткий лютий, – наголошує організатор виставки, співвласник колекції Апрелій.

Виставка триватиме до 1 березня, вхід вільний.

Фото Дмитра ІВАШКОВА

Сто років тому Україну вперше визнали незалежною державою. Сталося це під час підписання Берестейського мирного договору 9 лютого 1918 року.

Сергій БАХІН

Цій події була присвячена виставка, що відкрилася 6 лютого в Музеї Другої світової війни у Києві. За часів СРСР переговори у Бересті трактувалися винятково за схемами, нав'язаними радянською історіографією... Тобто, більшовицька Росія на початку 1918 року підписала мирний договір з німцями і тим самим зберегла своє існування. Про те, що серед переговорників була й незалежна Україна, практично ніде не згадувалося, точніше, навмисно замовчувалося. Та й про решту переговорників – а крім німців і росіян, це були ще Австро-Угорщина, Туреччина і Болгарія, радянські джерела воліли не згадувати.

На жаль, це до такої міри в'їлося у підсвідомість українців за часів СРСР, що й досі лише деякі з них знають про справжні домовленості між тодішніми воюючими сторонами. І нині часто можна почути про «окупаційні» німецькі війська, що увійшли тоді в Україну. Хоча насправді, за допомогою, зокрема, німецьких частин, навесні 1918 року вдалося очистити Українську Народну Республіку від кровожерливих комуністичних військових формувань, що переважно склалися з петроградських і московських робітників, а також балтійських матросів.

Також не згадувалося, що разом з німецькими частинами зайшли й австрійські, у складі яких було чимало свідомих українців з Галичини. Зокрема рідний дядько Романа Шухевича Степан Шухевич, який став комендантом польової жандармерії при австрійському губернаторі в Одесі у 1918-му (восени того ж року і військовим комендантом Львова часів Західноукраїнської Народної Республіки). А ерцгерцог Австро-Угорщини Вільгельм Франц фон Габсбург-Лотаринзький з ім-

БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР І УКРАЇНА: ПЕРШЕ ВИЗНАННЯ

ператорського роду, який за часів Першої світової війни перетворився на свідомого українця (взяв собі псевдонім Василь Вишиваний), став у 1918-му начальником гарнізону австрійців у Запоріжжі (тоді Олександрівськ), де здійснював велику культурно-просвітницьку проукраїнську роботу для місцевих мешканців. Через що мав велику повагу серед місцевих... і ревності з боку гетьмана України Павла Скоропадського, про що можна зрозуміти зі спогадів гетьмана на еміграції. Власне, гетьман посприяв висилці Вишиваного з краю...

Під час відкриття виставки в музеї Другої світової війни згадувалося, що підписаний мирний договір 9 лютого 1918 року між Україною – з одного боку та країнами Четверного Союзу – Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною – з іншого, припиняв військові дії на території цих держав. Таким чином, Україна визнавалася незалежною державою – суб'єктом міжнародного права, наголосив науковий працівник музею Андрій Солонець. Вперше у своїй історії.

За словами завідувача музею Української революції 1917–1921 рр. Олександра Кучерука, саме перемовини у Бересті були визначальними для утворення нашої держави. За один рік Україна пододала шлях, що для інших тривав багато років. Ще у 1917 році вона була лише «Юго-Западним краєм Росії», а на початку 1918-го стала незалежною. На жаль, тоді Європа не оцінила важливої ролі нашої держави для континенту.

КІНО ТА НІМЦІ

На відкритті виставки були присутні кілька десятків учнів, тож для них показали документальний фільм німецьких кінематографістів того часу про підписання мирного договору, який був знайдений у німецьких архівах. До речі, місто, де відбувалися

перемовини і яке нині називають Брестом, тоді ще називали Берестям, і основною мовою краю була українська. Навіть у часи Другої світової війни там виходили газети українською мовою.

Документальний німецький фільм називається «Перший мирний договір», маючи на увазі, що він став предтечею майбутніх великих перемовин про завершення Першої світової війни і підписання великого мирного договору. Стрічка демонструвалася із субтитрами, адже на той час кіно ще було німе. Тож, події на екрані коментував знавець того часу – О. Кучерук. Учасниками перемовин були Четверний Союз, Україна та Росія. До стрічки увійшло підписання договору України з державами Четверного Союзу. Членами делегації були солідні постаті. Німців і австрійців представляли міністри іноземних справ, турків – великий Візир, а від Болгарії прибув прем'єр-міністр країни. Делегація з Балкан була і найчисельнішою.

Цікаво, що першими підписували мирний договір центральноєвропейські країни (зазвичай, першими підписують переможені), а вже після них свої підписи поставили українські представники. За нашу делегацію розписалися Севрюк, Люблінський і Левицький. У майбутньому всі вони стануть симпатиками комуністичної ідеї (перший у Парижі, а решта – вже в Україні радянській), але тоді ще були самостійниками. За словами Кучерука, договір, що був підписаний у Бересті, мали ухвалити й відповідні органи всіх 5 держав, і цей процес не забарився. Усі країни ратифікували положення протягом місяця, після чого договір і набув офіційного статусу. Загалом було 5 примірників договору і шостий – загальний, для підписів.

В Австро-Угорщині й Німеччині договір назвали «хлібним», на

одному з малюнків з приводу цієї події є навіть такий напис. На той час в обох країнах була нестача продовольства, насамперед в Австро-Угорщині, його видавали за картковою системою, тож «житниця Європи», як називали тоді Україну, мала розв'язати проблему харчування центральноєвропейських країн. Цікаво, що взамін за їжу союзники інвестували

РАРИТЕТ З АУКЦІОНУ

Колекціонер Дмитро Піркл розповів, що один з експонатів, який він надав для виставки, придбав на аукціоні. Це книга документів 1918 року, зокрема, пов'язаних із Брест-Литовським мирним договором. Таких раритетів ніхто в Україні до цього не демонстрував. Біля цієї книги лежить ще одна, на розвороті її надрукований додаток, у якому йдеться про майбутню долю Галичини і Буковини. Вважається, що австрійська делегація готова була після війни вести мову про автономізацію цих регіонів у проукраїнському контексті. І що це був нібито таємний протокол, який так ніде й не був знайдений в оригіналі та нібито знищений австрійцями за те, що українці розголосили його зміст.

Також Піркл нагадав, що у березні 1918 року більшовики визнали Україну самостійною, що дало їй змогу підписати мирний договір з країнами Четверного Союзу. Визнання України допомогло вже у післявоєнний період претендувати бездержавним українським структурам в інших країнах на свої національні установи. Зокрема, у Чехословаччині в музеї Визвольної боротьби зберігалося чимало важливих документів тієї доби, але, на жаль, під час Другої світової бомбардуванням їх було знищено.

Виставка в Музеї Другої світової війни розташована на 1-му поверсі у невеликому холі. Має форму тризуба. Серед експонатів – фотографії і тексти, пов'язані з подіями 1917–1921 років, а також документи столітньої давнини. Окрім названих книг, є фотографії української та німецької делегацій – зокрема зустріч на вокзалі, документи уповноважених від України на перемовини, зокрема Севрюка. Також демонструється телеграма про укладення Берестейського миру, яку наші перемовники надіслали керівництву України.

РОСІЙСЬКА ГІБРИДНІСТЬ СТОЛІТТЯ ТОМУ

За словами Кучерука, бойові дії Першої світової у 1917 році відбувалися переважно на території України, де фронти були на Волині, Галичині й Буковині. Коли Україна проголосила Незалежність, німці змушені були вести перемовини і з Україною. Адже більшовицька Росія, підписавши тимчасове перемир'я, надалі уникала остаточного підписання договору, сподіваючись на світову пролетарську революцію. Як казав Троцький – «ні миру, ні війни». Така собі гібридна дипломатія... Тож Німеччина шукала більш поступливого партнера, яким могла б бути Україна.

Про це йшлося вже під час конференції «Геополітика: «Берестейський мир і Україна – 1918 рік» в музеї Української революції, що у Будинку вчителя, напередодні ювілею 8 лютого. Про той період на теренах Російської імперії розповів історик Владислав Верстюк. Адже важко говорити про тогочасну Україну у відриві від її існування в імперії. Про вихід з неї на початку 1917-го навіть не йшлося. Це був перший дипломатичний успіх України, зауважив Верстюк.

У Першу світову війну було втягнуто 55 країн, і якщо на початку бойових дій воюючі сторони думали, що за пару місяців подолають ворогів, то згодом стало очевидно, що війна затягнеться на тривалий і невизначений період. Особливо вона вдарила по Росії, яка набрала багато боргів. Вона і стала слабкою ланкою, де вибухнула революція. Як розповів Верстюк, революцію зробили солдати і вони були її найголовнішою дієвою силою. У той же час Тимчасовий уряд в Петрограді дотримувався попередньої позиції щодо війни, чекаючи на Тимчасові збори, щоб далі вже було ухвалено стратегічне рішення.

Російські солдати вже не хотіли воювати, почастило дезер-

тирство. Окрім того, німці вирішили послабити супротивника і дозволили проїхати через свою територію в опломбованому вагоні Володимиру Леніну, який відкрито агітував за поразку своєї країни, сподіваючись на світову революцію. Влітку не надто впливові більшовики намагалися захопити владу в столиці, втім це їм не вдалося, а Ленін втік з міста. Згодом улітку відбулася вже спроба перевороту правих сил, та й вона завершилася нічим. Але все це підірвало основи влади, що і призвело до падіння тимчасового уряду. Щоправда, як наголосив Верстюк, не було ніякого захоплення Зимового палацу (це вже придумали комуністи пізніше, а Ейзенштейн зробив про це фільм), влада якось органічно перетекла до більш рішучих більшовиків, і на цьому тлі вони провели з'їзд Рад.

Водночас із подіями в Петрограді тривають подібні процеси і в Україні, зокрема в Києві. Потужні військові частини поступово українізуються, не так за мовною, як за організаційною

ознакою. З'являється Центральна Рада – прообраз майбутнього найвищого законодавчого органу. Спочатку вона налічувала 115 делегатів, а вже за кілька місяців – 318. Українці дедалі більше автономізувалися, погоджуючись віддати петроградській владі лише три сфери – армію, фінанси і зовнішню політику. Особливо автономії прагнули українські селяни, які мріяли поділити землю, насамперед, між собою.

Протягування такого канату щодо повноважень тривало до осені, коли українці вирішили так само зібрати свої Установчі збори. Після встановлення більшовицької влади в Петрограді, Центральна Рада її не визнає і Третім Універсалом офіційно проголошує автономію з найширшими правами. У той самий час Росія дезінтегрується. Хоча війна і триває, продовжується і поширюється дезертирство на фронтах. З'їзд Рад у Петрограді ухвалює декрети про мир і про землю. Тож солдати, що у більшості були селянами, не хотіли більше воювати.

АНТАНТА ЧИ ЧЕТВЕРНИЙ СОЮЗ?

На той час до Києва почали приїжджати консули і дипломати країн блоку Антанта, на боці якого воювала Росія. Вони умовляли Центральну Раду утримувати фронт від німців. ЦР дотримувалася позицій блоку, але більшовики почали перемовини з німцями. Тоді ж «Союз визволення України», який вів просвітницьку діяльність серед військовополонених українців в Австро-Угорщині й Німеччині, надсилає телеграми в Україну, що треба і нам щось робити, розповів Верстюк.

Тож Центральна Рада починає говорити, що без її участі Україна не визнає мир. Поступово німці дійшли висновку, що треба говорити і з Україною, тим більше, що голова переговорників від більшовиків Троцький формально визнає право України, як ще однієї сторони перемовин. З іншого

сій і контрибуцій». Кордони між Україною і Австро-Угорщиною визнавалися на рівні довоєнних, тобто по Збручу. Що стосується північної частини, і там були узгоджені певні території, втім визнавалася можливість їх перегляду згідно з побажаннями мешканців тих країн.

Як розповів Верстюк, згідно з ухваленим договором, українці мали поставити 60 мільйонів пудів хліба союзникам. Через кілька днів на прохання нашого керівництва з німцями й австрійцями був підписаний договір про військову допомогу, і вже з середини лютого до України зайшло 22 німецьких дивізії із заходу, а ще 10 вирушили на південь. Разом із військами центральноєвропейських країн очищати рідний край від загарбників вирушили і сформовані національні частини.

Цікаво, що більшовицька Росія не хотіла і після цього підпи-

боку німці вимагають від України вже не просто автономії у складі Росії, а статусу окремого суб'єкта міжнародного права. Водночас більшовики захоплюють все більше української території, наближаючись до Києва. Тож в таких непростих умовах Грушевський проголошує Четвертий Універсал про цілковиту Незалежність. Після цього Німеччина офіційно визнає українців як ще одну сторону переговорів. У той самий час подає у відставку міністр іноземних справ Шульгін.

Протягом кількох днів тривали консультації, де молоду державу представляли молоді люди, яким було трохи за двадцять років, і які вимагали від німців максимальних поступок. І ось коли більшовицькі банди остаточно заходять до Києва, українська делегація 9 лютого підписує мирний договір з країнами Четверного Союзу.

Підписаний договір був, як часто раніше писалося «без анек-

сувати договір з німцями й союзниками, тягнучи до останнього. І лише на початку березня російська делегація поставила підписи під мирним договором з країнами Четверного Союзу. При цьому німці зобов'язали їх визнати Україну, як незалежну державу і вивести звідти війська. Але, як і зараз, росіяни не виводили їх, мовляв, це українці воюють між собою, то є громадянська війна. Як бачимо, за сто років риторика і нечесність північного сусіда не змінилися. Нагадаємо, що і зараз Путін з оточенням затято стверджують «россиян в Донбасе нет»...

Отже, саме 9 лютого 1918 року, день підписання мирного договору між Україною і Четверним Союзом можна вважати днем, коли наша країна вперше стала суб'єктом міжнародного права через її офіційне визнання Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією.

«МАЙДАН: ПРОСТІР ТВОРЧОСТІ»

У Києві експонують роботи студентів-дизайнерів Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури на тему Майдану, виконані в межах навчального процесу 2014 року.

Представлено проекти навчально-творчої майстерні графічного дизайну професора Віталія Шості Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Як воно, працювати над дипломним твором або курсовим проектом, коли в місті – революція? Виставка показує 74 творчі проекти, робота над якими припала на цей час, а також інші твори студентів НАОМА та речі з Майдану.

Виставка відбувається завдяки партнерству Українського інституту національної пам'яті, Національного музею Революції Гідності, Національної спілки художників України та Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Цю виставку скомпонувано з метою багаторазового експонування. У зв'язку з цим генеральний директор Національного музею Революції Гідності Ігор Пошивайло висловив сподівання, що вона мандруватиме Україною – не тільки цього року, а й наступного, у п'яту річницю Майдану. І побуває не лише в галереях, а й у спеціалізованих мистецьких закладах – коледжах, інститутах: «Це мистецький погляд у глибину на те, що діялося в 91-й день революції. Експоновані речі створювали студенти,

отже, учасники Майдану або ровесники учасників. Ровесники людей того ядра, з якого Революція Гідності, власне, розпочалася».

Професор Віталій Шостя, засновник і керівник майстерні графічного дизайну НАОМА, повідомив: «У розпал подій я запропонував студентам облишити попередні теми й випробувати в дипломних та курсових творах не застосовувану досі методичну концепцію: ідея єдина на сприйняття та розроблення кожного студента – Революція Гідності, аспектна позиція на вибір автора. Ретельно досліджувалося все, пов'язане з Майданом. Зображення на стінах, на склі вітрин, на оборонних обладун-

ках, іржавій блясі, брезенті наметів, шматках паперу, а ще вирізані, викувані, зварені, склепані, зшиті, збиті об'єкти. І все це – в дивовижній естетиці наївної відвертості, народної справжності, наснаженості й піднесення завдяки творчій самореалізації».

Серія з 12 плакатів «Апостоли гідності» – це масштабна фотосесія об'єктів Майдану, що виши-

Микита Плужко. Робота з проекту «Майдан, один за всіх»

ковує стрій щитів – уособлення захисників Майдану поряд зі священними гаслами-повідомленнями, які були сенсом життя героїчних оборонців. Бачимо календарі на тему Майдану та серії акцидентних абеток «Автограф Майдану». Використано прототиби шрифтів, застосовуваних майданівцями в різний спосіб і на різному матеріалі, експериментальний макет книги з металу «Карби Майдану», плакати, присвячені російській інформаційній і військовій агресії.

У межах проекту «МАЙДАН: ПРОСТІР ТВОРЧОСТІ» триває цикл лекцій-презентацій від митців і викладачів НАОМА.

Відвідайте до 25 лютого цю унікальну виставку, яку організатори планують зробити для мистецьких вишів України мандрівною.

Лідія ОРЛЕНКО,
фото авторки (в Будинку художника)

АБЕТКА ВНУТРІШНЬОГО ПОВСТАННЯ

Ірина Буданська з відвідувачем виставки

У Домі «Майстер Клас» відкрилася виставка фотографій і живопису «Музика UNDERGROUND», що є частиною візуальної програми проекту «Київ в авангарді. 1960–70-ті».

Світлана СОКОЛОВА

Експозиція репрезентує творчість Флоріана Юр'єва, Віктора Кузьменка, Віктора Марущенка та Галини Жегульської, куратор – Олег Сидор-Гібелінда. Виставка організована у співпраці Галереї ДУКАТ та столичного Дому МК.

«Вектор розмови про шістдесятників, андеграунд задав нещодавно презентований нами проект – видання дисків українських композиторів 1960-х років, – сказала перед відкриттям виставки Ірина Буданська, одна з засновників Дому «Майстер-клас». – Розпочавши вивчати той період, зрозуміли: його особливою рисою є взаємозв'язок візу-

Світлина твору Флоріана Юр'єва прикрасить фотоколекцію

Олег Сидор-Гібелінда веде екскурсію

ального мистецтва з музичним. І вирішили показати це сучасникам. Олег Сидор-Гібелінда розповів про художників та згаданий період, а музична програма передасть атмосферу й дух часу».

Куратор провів змістовну екскурсію. «Немає нічого такого, що б так взаємопритягувалося, як звук і візія, – повідомив він насамперед. – Виставка присвячена чотирьом легендарним постатям українського мистецтва, які перебували під враженням музики, а часом її писали. Кожен з авторів відображає у представлених творах певний спектр буття українського інтелігента 1960–70-х років, певну міфологію спротиву, абетку внутрішнього повстання».

Бачимо вітчизняний авангард, твори за мотивами віденської та національної класики тощо: складники свідомості людей 1960–70-х років, на які спиралася митці, намагаючись осмислити себе.

Не без успіху складав музичні композиції один із представлених авторів, художник Флоріан Юр'єв, який також ґрунтовно досліджував «Музику кольору», за що в радянські часи зазнав тиску. А вже 2000-го був визнаний «Людиною Року» за версі-

єю Американського Біологічного Інституту. Він знайшов серед історичних фактів першу спробу символізації нот – який рядок писати помаранчевим або червоним.

Галина Жегульська – художниця з кола Олександра Аксініна, роботам якого притаманний «холодок» – езотерика, відстороненість, таємничість. Жегульська ж, як бачимо, більш декоративна, доступна, формальна та «жива».

Віктор Марущенко – фотомистець, визнаний в усьому світі, автор, запрошений до участі на Венеційській бієнале 2001 (вперше після Олександра Мурашка – майже сто років тому). Літопи-

сець художнього життя України, чорно-білий портретист найпомітніших композиторських та виконавчих постатей.

«Як на мене, найбільш знаковий його твір із представлених – портрет Валентина Сильвестрова, – каже куратор. – Композитору так сподобалася робота майстра, що, коли через 5–7 років його фотографували для німецького диска, він відмовився від кандидатури дуже відомого художника і висловив бажання, аби його знімав Марущенко».

Пронизлива річ – фото диригента Степана Турчака з останнього концерту за півроку до смерті: мабуть, він, важко хворий, усвідомлює свій стан та перспективу».

Віктор Кузьменко – дуже талановитий графік, живописець і дизайнер, близько 20-ти років працював у журналах, зокрема, в легендарному «Всесвіті».

У творах митця вирує розмаїття стилістик від пізнього експресіонізму до раннього оп-арту. Спільне – винятковий лаконізм і неприховано драматична мелодійність.

Завітайте на виставку до 20 лютого.

Фото авторки

8 лютого фонд ІЗОЛЯЦІЯ та Гараж Генг презентували виставку «Утопія: трансформації українського Сходу» у просторі креативної спільноти IZONE.

Світлана СОКОЛОВА

Упродовж 11 місяців, із грудня 2016 до листопада 2017 року, команда «Метамісто: Схід» здійснювала мультидисциплінарне дослідження культури, урбаністики й ідентичності шести міст Донецької та Луганської областей: Лисичанськ, Бахмут, Покровськ, Северодонецьк, Костянтинівка, Добропілля. А представники Конгресу активістів культури збирали дані про стан сучасної культури.

Силами Formografia Design Studio за участі місцевих активістів у містах створювалися нові архітектурні форми. Куратор Олександр Михед разом із митцями досліджували історію та ідентичність міст та створювали на цій основі художні інтервенції.

У результаті народилася виставка, яка представляє не просто документацію результатів дослідження, а є спробою створити пост-рефлексію проекту, а також представити «ідеальну» ситуацію, в якій у реальному просторі можуть комплексно співіснувати та доповнювати один одного всі складники проекту.

Відвідувачі виставки занурюються у віртуальну реальність просторів, створених командою

ПЕРЕПЛАВКА: ЩО ЗА ОБРІЄМ?

Організатори відкривають виставку (Віта Базан – друга праворуч)

Formografia, та оглядають функціональний простір, що ґрунтується на тих самих принципах, що й простори, побудовані на Сході.

Спеціально для цієї експозиції художники Сергій Грех, Костянтин Зоркін, Єжи Коноп'є, Віталій Кохан та Сергій Радкевич створили нові роботи, що розвивають ідеї, віднайдені в містах. Експонується добірка робіт визначного українського фотографа Марка Залізняка, зібрана з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г.С.Пшеничного та особистої колекції Володимира Гавщука, автора єдиної нині книжки про Залізняка.

Марко Залізняк (Желізняк) (1893–1982) – фотограф з Донеч-

чини, відомий як автор документальних світлин про життя українського села, зокрема у часи колективізації та голодомору. Його фотографії є мозаїкою, що розповідає про різні періоди, і тому організатори відмовилися від хронологічної побудови експозиції.

А от робота Костянтина Зоркіна «Тінь Бахмута» відображає той бік міста, якого ми не бачимо. Митець відображає його за допомогою мапи, яку пам'ятає. Бачимо смерчі, які можуть зруйнувати місто, тримаючи свою структуру. Модель міста розташована

Костянтин Зоркін. «Тінь Бахмута»

в коробі, що нагадує спеціальні тиски, які затискають меблі, в такий спосіб відображено момент творення світу на прикладі одного міста.

Художник Костянтин Зоркін пояснює: «Доторкнувшись до чужого життя, ми вирішили, що для нього буде корисно, якщо ми в нього втрутимось своїми арт-об'єктами. Однак середовище, яке потурбували, зреагувало на це агресивно. Ця робота за мотивами твору, відображеного на стенді, – зображення тіні, затоптаній місцевим населенням. Але ж це твір «Тінь поета», присвячений моєму другу, який у Бахмуті народився і помер. Як відгук на таку реакцію населення народилася «Тінь Бахмута», що відбиває темний бік цього міста, саме те, що зреагувало на нашу провокацію».

«Виставку було важливо зробити в Києві, переосмисливши досвід, якого ми набули в містах, тут багато текстів, і все це важливо було показати в єдиному просторі, – зауважила Віта Базан, співкоординаторка проекту «Метамісто: Схід». – Вона не може транспортуватися, але б березня ми будемо презентувати книжку в рамках паралельної програми, в якій зібрано накопичений досвід».

Отже, «Утопія...» є спробою показати український Схід крізь оптику архівного минулого та актуального сьогодення, вона провокує дискусію про варіанти наближення «утопічного» майбутнього. І супроводжується паралельною програмою – дискусіями, лекціями, майстер-класами, кінопоказом та іншими подіями.

Оглянути експозицію, розгорнуту на території приміщення креативної спільноти IZONE, що в Києві, можна до 11 березня 2018 року.

Результат дослідження Добропілля

Усічні Волноваська центральна районна бібліотека стала територією єдності активістів Києва та Волновахи.

Любов Михайлівна Іванова, голова ГО ВО «Довічне право інваліда, ветерана, учасника бойових дій», упевнена, що Україна стане успішною та разом лише завдяки культурному розвитку громадянського суспільства. Нещодавно у складі групи громадських активістів Києва вона побувала у прифронтовому місті Волноваха зі своїм авторським проектом «Наше майбутнє залежить від нас».

– **Розкажіть, будь ласка, про передумови народження проекту.**

– Газета «Культура і життя» з весни 2017 року стала для мене життєвим путівником. Після спецвипуску цього видання про наш арт-десант на передові позиції Сходу мені почали відкриватися двері нових можливостей, зі мною стали спілкуватися спонсори, вони побачили в моїх проєктах суть, а не лише форму. Так наші волонтери змогли залучити на сотні тисяч гривень підтримки бійців на передовій. Це подарунки особисто бійцям, це інструменти для ремонту техніки, продукто-ві набори, маскувальні сітки, міні електростанції, намети тощо.

– **Відомо, що реалізувати проєкт Вам допомогла перемога у конкурсі. Як це відбулося?**

– На початку грудня 2017 року з інформаційної подачі журналістів вищезгаданого тижневика я заповнила апликаційну форму. Через декілька днів отримала лист від Ірини Видри, одного з менеджерів Програми національних обмінів такого змісту: «Вітаю! Ви стали учасницею Програми національних обмінів».

Мені просто не вірилося, адже я неодноразово подавалася до різних конкурсів, мені відповіли, що все це дуже цікаво, але забагато надійшло проєктів, тому подавайтеся наступного року. Я вже вирішила, що перемога є неможливою і припинила надсилати на розгляд презентацію свого проєкту. Виконувала його самостійно, їздила Україною на електричках, ночувала в активістів, харчувалася за свій кошт. А в рамках Програми національних обмінів передбачено надання мікрогрантів, що сприяють усебічній співпраці соціально активних громадян на міжрегіональному рівні, а також підтримці ініціатив, які вже успішно заявили про себе. Досягнення мети проєкту відбувається через спільні обговорення стратегії розвитку країни; творче і толерантне переосмислення розмаїтої історичної та культурної спадщини; аналіз та переосмислення своєї індивідуальної та регіональної ідентичності; обмін професійним досвідом, відчуттями, переживаннями, поглядами; розвічування нав'язаних пропагандою стереотипів, а також порозу-

КУЛЬТУРА ЯК ТЕРИТОРІЯ ЄДНОСТІ

міння і протистояння пропагандистським кліше.

– **На що ще надається підтримка?**

– Це художні та культурні заходи, відкриті дискусії, модеровані дискусії на тему особистої та регіональної ідентичності мешканців різних регіонів України, обмін досвідом та налагодження контактів із потенційними партнерами; презентації, семінари, тренінги, лекції, інклюзивні громадські заходи; спільні журналістські міжрегіональні програми, публікації, серії інтерв'ю, організація спільних проєктів стажування тощо.

– **Яких людей запрошують до участі у конкурсі?**

– Соціально активних, які хочуть поділитися своїм досвідом та започаткувати співпрацю з представниками географічно протилежних областей. Підтримка надається заявникам, що планують тривалу взаємодію, розвиток своїх проєктів, налагодження контактів для подальшої діяльності.

– **Хто має найбільші шанси стати учасниками програми національних обмінів?**

– Молодіжні лідери, активісти, члени громадських організацій, учасники спільнот, громадські та культурні діячі, митці, журналісти, вчителі, викладачі, підприємці.

– **Чи надається комусь перевага?**

– Так, надається (але не обмежується) учасникам із Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та підконтрольних Україні територій Донецької й Луганської областей, внутрішньо переміщен-

Анастасія Харіна

Презентація досвіду киян громадським активістам Волновахи

Любов Іванова

ним особам та людям з особливими потребами.

– **За якими критеріями оцінюються проєкти?**

– Реалізація проєкту в географічно протилежному регіоні (схід-захід, північ-південь), детальність прописаності його програми та зорієнтованість на розвиток місцевої громади або організації, яка приймає; попередній досвід учасників у сфері пропонуваного заходу; перспектива подальшої співпраці та розвитку проєкту. Учасники мають аргументувати, чому планують візит саме до цього міста та/або організації і подати чітко обґрунтований бюджет. У кожному проєкті мають бути передбачені конкретні, спільні з місцевою громадою, публічні заходи.

– **Які максимальні суми одного гранту пропонуються?**

– Для громадської організації 13 000 грн. Максимальний обсяг гранту для фізичної особи складає 11 000 грн.

– **Які витрати покриваються?**

– Транспортні витрати, проживання, харчування (або добо-ві для працівників громадських організацій), витрати, пов'язані з реалізацією проєкту.

– **Чи є заборонені статті витрат?**

– Так, не покриваються витрати на сувенірну продукцію, екскурсії, алкогольні напої, виготовлення рекламної продукції та

відповідні послуги, пальне, а також банківські витрати.

– **Які виникають обов'язки в учасників програми?**

– Протягом двох тижнів після реалізації проєкту учасники зобов'язані подати фінансовий звіт і звітну публікацію на сайті проєкту.

– **Хто реалізує таку масштабну програму?**

– Програма є частиною проєкту «Містки громадської активності», що фінансується Європейським Союзом та Національним фондом підтримки демократії (США) та впроваджується Центром культурного менеджменту (Львів).

Олена Шило, методист Волноваської центральної районної бібліотеки

– **Тож як відбувся діалог представників столиці з мешканцями Волновахи?**

– З 9 по 12 січня до Волновахи, з метою обміну досвідом у рамках Програми національних обмінів, завітали і ми, активісти Києва.

Оточення книжкового світу, підсиленого можливостями сучасних інформаційних технологій та електронних ресурсів, наявних у бібліотеці, надавало активістам впевненості в реалізації змін, які обговорювались під час обміну досвідом та обговорення болісних тем для вразливих верств населення. У серпні 2014 року Українська бібліотечна асоціація підписала Ліонську декларацію про доступ до інформації та розвиток, у якій підкреслено роль інформації у життєдіяльності суспільства, проголошено, що доступ до інформації сприяє розвитку і розширює можливості людей реалізувати свої громадянські, політичні, економічні, соціальні та культурні права, навчатися та набувати нові навички, брати участь в ухваленні рішень і в активному громадянському суспільстві, забезпечувати підзвітність, прозорість, ефективне управління. У Декларації міститься заклик до держав-членів ООН включити до програми розвитку ООН щодо сталого розвитку на період після 2015 року положення про значення доступу до інформації. адже кожна людина мусить

мати доступ, розуміти, використувати і поширювати інформацію, необхідну для сприяння сталому розвитку та демократичним суспільствам. УБА підписала Ліонську декларацію, бо розуміє роль бібліотек та інших інформаційних посередників у підтримці розвитку, вважає, що розширення доступу до інформації та знань різних верств суспільства підтримує сталі розвиток, переконана, що інформаційно-комунікативні технології відіграють вирішальну роль у розширенні доступу населення до інформації.

У Волноваській районній бібліотеці активісти Києва побачили, що для мешканців цього прифронтового міста створено умови реалізації положень Ліонської декларації.

– **Що Вас особисто вразило під час зустрічей?**

– Активність, зацікавленість, жадання нових знань. У Києві було заплановано, що учасниками заходів будуть троє активістів з Києва та четверо – з Волновахи. Першого ж дня, коли сторони презентували свій досвід, учасників було 18. А наступного дня, перед майстер-класом зі створення соціального інклюзивного підприємства, до приміщення заходили і заходили люди. Багато з них не зареєструвалися, бо спеціальної людини для реєстрації у нас не було. Я вела захід, а Олена Меленевська та Олег Іванов ловили кадри. З власної ініціативи зареєструвалися 20 осіб. Мабуть, це ті, які бажали продовжити спілкування, бо залишали свої координати.

Дуже емоційним було обговорення саме умов застосування законодавчо врегульованих пільг соціального підприємства.

– **Які результати найбільше Вам до душі?**

– Укладено договір з Волноваською районною бібліотекою про співпрацю. Фактично цим підтверджено, що центр мережі створено, співпрацю започатковано. Наразі тривають телефонні консультації та спілкування в електронному вигляді з потенційними директорами соціальних (інклюзивних) підприємств. На їхнє прохання висилаю тексти Статуту, перелік пільг та умови їх отримання. І головне: моя мета створити показове соціальне підприємство як модель для тих, хто бажав бути корисним суспільству, стала дуже близькою. Таких підприємств в Україні дуже мало, а побачити їх у дії, отримати детальну інформацію, зовсім неможливо. Чомусь підприємці бояться показати саме кухню, як воно робиться, від створення підприємства до звітності та первинної бухгалтерії.

НЕПРОЗАЇЧНА ПРОЗА ДМИТРА ПАВЛИЧКА

ПЕРШІ ВРАЖЕННЯ

Д. Павличко. «Живиця. Новели. Оповідання. Кіносценарії.» – Київ: «Основи», 2017. – 336 с.

Є така рослина самшит. Її деревина тоне у воді, тому що є надто щільною (здається, фізики звуть таку якість речовини питомою вагою).

Майстрів такої сконденсованої, насиченої – і змістово, й емоційно – прози в нас небагато: Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Григорій Косинка, Олександр Довженко, Григорій Тютюнник. Нині у цю шереду впевнено стає Дмитро Павличко.

Про те, що видатний поет пише прозу, досі знали лише читачі деяких періодичних видань (і передовсім «Слова Просвіти»), де публікувалися його новели.

У Національному музеї літератури України відбулася презентація одразу трьох (!) нових книжок Д. Павличка: «Омела» (найсердитіша з його поетичних збірок, адже спрямована не тільки проти «омели московизни», зовнішньої агресії, а й проти внутрішньої гнилизни – егоїзму, байдужості, непослідовності, що доходить і до продажності, – того, що нищить ізсередини нашу націю й нашу державу), «Іван Франко» (літературознавчо-політологічне дослідження) і «Живиця». Про останню, однак, майже не було мови – можливо, тому, що для прочитання й головне – осмислення – потрібно більше часу, а може, тому, що стиль її виявився надто несподіваним, специфічним. Лише академік Микола Жулинський досвідченим оком помітив – і відзначив оту саму стислість, за якою глибина і найвища напруга, сказав про художній текст, який зовні часто має вигляд спокійного спостереження, а насправді таїть величезну вибухову силу...

І справді, тут немає нудного приземленого переповідання певних подій, срих буденних ситуацій, хоча значна частина (а може й усі з них) вміщених у книзі «Живиця» творів заснована на реальних життєвих випадках. Деякі з тих сюжетів перегукуються зі сторінками «Спогадів» Д. Павличка – тих, що у трьох томах, і здебільшого оповідь у них ведеться від першої особи. І звучать у них часом не просто автобіографічні, а – сповідальні нотки. Найдорожчі для письменника – образи його Батька і воїнів УПА, які вели нерівну боротьбу проти окупантів, як «коричневих», так і «червоних» (насправді прапори в цих останніх були однакові – червоні, лише «знак» відрізнявся).

То була щаслива ідея – вмістити до книжки два кіносценарії – «Сон» і «Захар Беркут», адже ті

фільми, що їх поставили режисери Володимир Денисенко та Леонід Осика, нині, по суті, невідомі. Втім, «Сон» – про молодого Тараса Шевченка, про викуп його із кріпацького стану (у головній ролі – Іван Миколайчук) хоч іноді, хоч у Шевченкові дні показує телебачення. А «Захар Беркут» за повістю І. Франка й не з'являється ніде – і з тим справді треба щось робити – ніби нагадує факт публікації. Можливо, й помиляється Д. Павличко, твердячи у супровідній до останнього публікації: «Всевидуще око орди радянських ідеологів і спецслужб не запримітило в моїм сценарії натяку на схожість гасел світової комуністичної революції, в якій повинні бути знищені всі мови, нації, релігії, із гаслами великого Кагана Монголії і всього світу».

Мабуть-таки, запримітили, якщо фільм і тоді вже майже не дійшов до прокату.

Можливо, робота для кіно справила певний вплив на формування стилю Павличка-прозаїка – отієї самої стислості оповіді, зовнішньої її стриманості. Погляньмо хоч на деякі з його оповідань.

В оповіданні «На двох мостах» ідеться про дерев'яний місток із дитинства письменника над потічком Багадункою й про диво модерної техніки – міст Квінсборо у Нью-Йорку, в кілометр за вдовжки, в якого немає опор, а є консолі, що «начебно звисають із неба». І про сивоголового чорношкірого «ангела-хоронителя», який виходить на той міст рятувати потенційних самогубців, – під його опікою йшов мос-

том митець, «шукаючи захисту від болісних роздумів про своє життя». Поняття ж «своє життя» то для нього і «прощання з воїнами Української Повстанської Армії, які йшли на весілля, знаючи, що там їх чекає смерть», і тридцять двоє студентів, які загинули під Крутами, а серед них і сотенний УПА Спартан, який його в далекі роки Другої світової врятував (новела «Згаданий вірш»).

Деякі твори засновані на унікальних, інтригуючих випадках (ніби й не вигадані сюжети таких творів, як «Біля двадцятої смереки», «Сорочка», «Бритва», «Закаменованій»), і вони є символічними, а в чомусь повчальними. Бачимо й сюжети фантастичні («Ангел-хоронитель», «Вовк»), у яких закладено глибоку філософську думку. Так, у коренево пов'язаному з легендами про опришків оповіданні «Дідова скрипка» у плетиві неймовірних подій пояснюється, чому скрипкою персонажі твору називають...сокиру: «Сокира і скрипка можуть порівнюватися, бо то є людські знаряддя. Сокира обороняє людину, але ж здатна і вбити її, а скрипка поводитьсь точнісінько так із людською душею».

Є тут і такі оповідання, що ніби на межі реальності й фантастики: «Саламандра», «Хліб», «Сон» (у останньому сон – про «незламного українця» – характеристи-

ка ніби й достатня для Павличкового читача – Кирила Осьмака, а реальність – про «дівчину з тризубом на кофті», в очах якої порожнеча...). У деяких – фантастичні психологічні повороти («Сповідь»).

За тими художніми прийомами (які й не сприймаються як прийоми, а щось ніби природне в авторських почуттях і схильностях) – складні людські долі. Чимало з них пов'язані з воєнними минулим – з незабутніми трагічними ситуаціями (часто люди змушені приховувати свій зв'язок із підпільниками, з воїнами УПА, а інші – з СРСРською армією, з лихого пам'яті НКВД). Форму історичної оповідки має новела «Руки»: сюжет, мабуть, не вигаданий, однак виростає до рівня гротескної фантазмагорії, що таки й розігрувалася реально, у зв'язку зі смертю й похороном вождя, на якого «працювали мільйони невільників», на всіх рівнях: від компартійної верхівки до «недодушеного нашого народу».

Зворушлива лірична новела «Воронятко» – про сучасного нашого пораненого воїна і його кохання. (Загалом про наших сучасників-героїв Д. Павличко поки що пише переважно поезією).

В усіх прозових творах збірки «Живиця» головними, поряд із проблемою життя і смерті, є моральні та психологічні проблеми: вірність і зрада, муки совісті за лихі вчинки і муки чистої душі за те, що не змогла когось порятувати, попередити...

Не сказати б усе ж, попри усе значене, що стиль Павличка-прозаїка поетичний, метафоричний, барвистий. Радше – стримано-оповідний, як зазначено вище, так виглядає зовні. Найбільше вражають учинки персонажів, неймовірні ситуації. Хоча трапляються й інші варіанти. Як в оповіданні «Сон» – майже бароковий

образ: «Береза поклав голову на сповідальницю, сльози з його очей скапували, як віск зі свічки, на церковну підлогу. Байрак (самодіяльний капелан – Л. М.) чекав обіч, погляд його чорних очей підпалив дощечки у віконці сповідальниці. Осмоловський (справжній священик – Л. М.) скрикнув: «Відхиліться, сповідальниця горить!» Береза відхилився. Вогонь зник». А от рядки з новели «Сон», де героєві сниться, що він у тюрмі: «Стіни, муровані з великоформатної коричневої цегли, підсуваються до мене, як живі. Якщо незмигаючи на них дивитись, починають усміхатись, і тут же обертаються на трикутні обличчя юрби дияволів». А чого вартє порівняння з упірем кагебіста – реального ніби чоловіка, в якого, коли він розкриває рота, починають швидко рости зуби! (Оповідання «Батько»).

Кожний твір у цій книжці викликає багато думок, неоднозначних почуттів...

Назву книзі дав цикл мікронovel «Живиця» – то, по суті, поезія в прозі. Своєрідні замальовки, в основі кожної певний символ.

«...Був я необережним. Грався із хлопцями у лози, опустив писанку (а в ній, зауважу, жила «душа чорнобривої дівчинки» – Л. М.), й вона розбилася. Із поламаного тонесенької шкаралущі вилетіла золота птаха і зникла у блакиті. Тепер, проходячи біля стенду з дерев'яними писанками, я здригаюся від неприязні до фальшивок. Та ж форма, ті ж орнаменти, але нема страху (! – Л. М.), що ти за одну необачну мить можеш втратити радість, даровані тобі на все життя».

Та ще сильніший (змістово насичений!) заспів книжки – новелета № 1 – тут глибока філософська думка висловлена через розгорнуту метафору, й водночас у ній змальована жива реальність, життєва правда. З неї фрагмент: «Живиця світила на чорній корі, мов надчавлене гроно винограду. <...> З подивом я дивився, як вона червоначастими краплинами мляво котиться вниз, а пізніше всупереч законів тяжіння повертається до порубаного місця, з якого вийшла, до рани, щоб затягнути її, зцілити деревину».

– А в людині є живиця?
– Є. Але то не кров, а те, що світить в душі й дає тобі дар мови. Твоя мати, рідна Земля, небеса, пісня – все, що ти любиш – твоя живиця.
– А вона може витекти?
– Може. Але вся з доброї людини не витече ніколи».

Лариса МОРОЗ,
доктор філологічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка
НАН України

ОЛЕКСІЙ ГАВРИЛЕНКО: «УСПІШНИЙ СЦЕНАРІЙ МАЄ НЕСТИ В СОБІ УСПІШНУ ІДЕЮ»

25-річний сценарист Олексій Гавриленко, написавши свій перший сценарій «Міна» в 2014 році, за яким того ж року був знятий фільм, прем'єра якого відбулася в Каннах на Short Film Corner 2015, розповів про сценарну майстерність та власні проекти.

– Що привело тебе до сценарного мистецтва?

– Мені тоді було 20 років і я любив кіно, дивився шалену кількість фільмів, за рік міг переглянути близько 150 стрічок. Також із дитинства я завжди писав і до того моменту вже встиг написати книгу та пару новел. Я подумав, чому б мені не об'єднати все це й не спробувати себе в сценарії.

– Розкажи про свій перший сценарій «Міна».

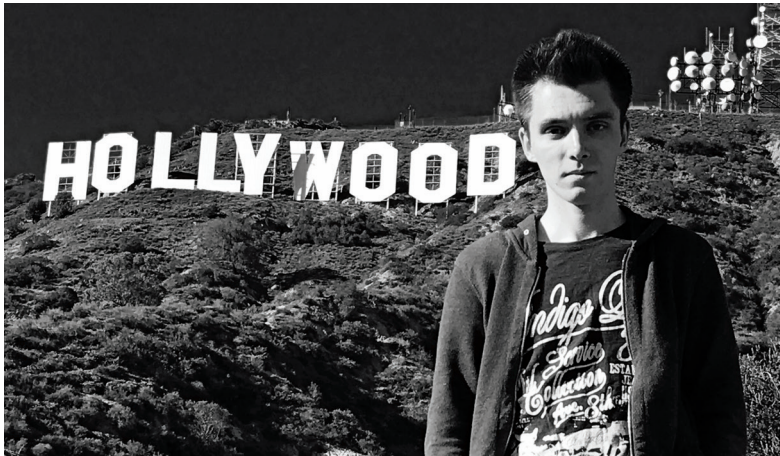
– Це сценарій про молодого художника 18 років, який хоче поїхати з рідного села тому, що він відчуває тиск із боку своєї сім'ї, родичів, друзів і взагалі всіх довкола, які не дають йому робити те, що він хоче. Він вирішує перебратися від них до міста, нікому нічого не сказавши. По дорозі головний герой, вирішуючи скоротити шлях через поле, наступає на міну Другої світової війни. Зійти з міни він не може, адже вона вибухне. Поки він стоїть там, відбувається взаємодія між ним та його односельчанами. Не витримуючи їх, він вирішує прибрати ногу з міни.

– Якою була реакція оточення на цю роботу?

– Реакції були змішаними. Взагалі, в мене є фокус-група з близьких мені людей, яким я довіряю, і вони першими все оцінюють. Ось їм цей сценарій сподобався, деяким знайомим – ні. Було порізню. Найголовніше, що режисеру він підійшов, який, власне, й зняв по ньому фільм.

– А як сценарій потрапив до режисера?

– Я дав сценарій своєму другу, який збирався їхати на зйомки повнометражного фільму до

Олексій Гавриленко

Мінська, щоб він там його комусь показав, адже я хотів почути думки людей зі сфери кінематографа. Потім мені зателефонував режисер із Лос-Анджелеса, сказавши, що він прочитав сценарій і хоче знімати його в Києві. І вже влітку того року (2014) розпочалися зйомки.

– Розкажи про те, як відбувалися зйомки фільму і про твою участь у них.

– Я брав участь у пошуку коштів, зустрічався з потенційними інвесторами, з PR-агенціями. Я допомагав, чим міг, та набрався досвіду. Часто доводилося вносити зміни до сценарію, щось дописувати. Ми додавали до сценарію сцени зі Слов'янська. Хоча ідея додати туди Слов'янськ була не моя, все одно все дописував я. Це були мої перші зйомки, і мені дуже пощастило, адже вони були чудово організовані, було достатньо бюджету для того, аби зробити все на найвищому рівні. Я взагалі був здивований, що в Україні таке розвинене кінотворництво у технічному плані.

– В яких місцях ви знімали?

– Більша частина зйомок була під Києвом. Сцени Слов'янська знімали там же. Була ще сцена, де головний герой біжить тунелем у лісі – це був Тунель коханця у Клевані Черкаської області.

– Чи брав ти участь у процесі підбору акторів?

– Так, я брав у цьому участь.

– Розкажи більше про цей процес. Чи виникали у вас труднощі?

– У нас був конфлікт із режисером через головного героя, адже за сценарієм він набагато молодший, йому років 16–18, а не 25. І був дуже гарний актор, який мені сподобався. Я хотів, аби він зіграв цю роль, і режисер також підтримував мою думку, але нам порадили його не брати через відсутність досвіду. Він був студентом університету імені Карпенка-Карого. Тому на роль був затверджений інший. Але ми багато сварилися через це.

Також на одну з ролей була затверджена Тетяна Кравченко і це була моя ідея. Взагалі, коли я писав, я чомусь думав про неї. Запропонувавши це, я навіть не

думав, що її вдасться умовити. Щодо інших акторів, наші думки, здебільшого, збігалися.

– Ти казав про те, що твій сценарій зазнавав змін не за твоєю ініціативою. Що ти відчуваєш, коли відбуваються такі ситуації?

– Я відчуваю смуток, печаль, обурення. Звісно це неприємно, коли кажуть, що в твоїй історії чогось не вистачає, чогось забагато, або щось варто змінити. Загалом, деякі речі, які ми змінили, в підсумку, мені сподобалися, хоча спочатку я був проти. З часом ти розумієш, що так справді краще. Але щодо деяких речей –

так, адже це великий стрес, коли ти бачиш, що щось іде не так, як ти це уявляв. Але з відносинами в мене все було гаразд.

– Розкажи про фестивалі та конкурси, де фільм «Міна» брав участь.

– Прем'єра відбулася в Каннах на Short Film Corner. Потім він брав участь і виграв на фестивалі Balinale на Балі як найкращий короткометражний фільм.

– Скільки загалом сценаріїв ти вже встиг написати?

– Їх три: «Міна», «Розпаковка» та «Лілові папірці».

– І що з «Розпаковкою» та «Ліловими папірцями»?

– «Розпаковка» вже знятий у Лос-Анджелесі і він доволі довго на пост-продакшині. Коли він вийде – я не знаю.

«Лілові папірці» – це, поки що, мій останній сценарій і перший, який я написав українською мовою. Це перший фільм, який я планую зняти самостійно як режисер.

– Ти вже набрав собі команду?

– Я знайшов для фільму продюсера з Італії, який допомагає в організації збору коштів. Це буде спільна робота України та Італії. Від Італії також буде композитор, а зйомки відбуватимуться в Україні з українськими акторами. Зараз ми в пошуках українського продюсера.

– Як ти вважаєш, що має бути у сценарії, щоб він став успішним?

– Успішний сценарій має нести в собі успішну ідею. Слід розуміти, для кого ти його пишеш, щоб знати, що робити з ним далі. І хоча всі мої фільми короткометражні, я думаю, що це не залежить від тривалості фільму. Повний метр, короткий метр – однаково.

– Звідки ти черпаєш натхнення для написання своїх робіт?

– Це дуже важко сказати. Всі мої сценарії на одну й ту саму тему – вони розкривають соціальні проблеми. Відповідно, знаходжу натхнення серед людей, надихаюся ситуаціями, які вони створюють.

– Чи працюєш ти зараз над якимось сценарієм?

– Я нещодавно завершив активну роботу над «Ліловими папірцями». Зараз я маю пару замовлених проектів, і це вже повнометражне кіно українського виробництва.

– Маєш ідеї щодо сценаріїв на майбутнє?

– Так, я маю купу ідей. Є ідеї, про які я ще не готовий писати. Мені хочеться зробити цей короткий метр і вже намагатися йти у велике кіно.

На зйомках фільму

КЕРАМІКА ТОНКОЩІВ ІГОРЯ КОВАЛЕВИЧА

Ігор Ковалевич

ні, й поза її межами. У його особистій колекції чимало відзнак мистецьких форумів Єгипту, Іспанії, Італії, Китаю, Південної Кореї, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Сербії, Словенії, Тайваню, Угорщини, Хорватії. Художник-кераміст першим з українських мистців став членом престижної світової організації – Міжнародної академії кераміки в Женеві (Швейцарія).

Персональну колекцію творів Ігоря Ковалевича у фондівій збірці Національного музею-заповідника українського гончарства представляють близько 30 робіт (2008–2012), які здобули нагороди в Національних виставках-кон-

курсах художньої кераміки, влаштованих в Опішному.

«Твір мистецтва має промовляти сам за себе, говорити своїми ознаками – формою, кольором, фактурою, тобто своєю власною, тільки йому притаманною мовою», – означає кераміст концепт своєї творчості.

Нині експозиція виразно запрошує до діалогу не лише глядача, а й самого автора, адже презентує певний зріз його мистецьких інспірацій.

Жанна НЕВКРИТА,
інформаційна служба Національного
музею-заповідника українського
гончарства
Фото Тараса ПОШИВАЙЛА

Нині в Опішному експонується кераміка, в якій ідейна й технологічна довершеність єднаються гранню таланту мистця-автора – художника-кераміста, члена Національної спілки художників України, члена Міжнародної академії кераміки Ігоря Ковалевича (Львів). 24 січня 2018 року на життєвому обрії мистця запаленіло 65...

Серед робіт потужної когорти львів'ян, що розпочали свій творчий шлях зі Львівської експериментальної кераміко-скульптурної фабрики, витвори кераміста виразно інакші. Ігор Ковалевич тонко відчуває свою художню індивідуальність і впевнено творить власний стиль.

Портал, що матеріалізує його ідеї, – кам'янова, фаянсова й порцелянова маси. Благородність білого, вишукані елементи фактурного декору й мереживного ліплення, стримані акценти кольорових полив майстерно відображають глибокий внутрішній світ мистця. Неординарний експериментатор із пластикою форм, він постає, до певної міри, самобутнім новатором у сучасному мистецтві кераміки.

Ігор Ковалевич є учасником багатьох арт-проектів і в Украї-

Доробок музичного джерелознавця, автора відомої фундаментальної праці «Словник співаків України», заслуженого діяча мистецтв України Івана Лисенка становить 36 книжок, серед яких 11 – довідкового характеру.

Нещодавно він поповнився черговим виданням – ошатно виданою однотомною «Енциклопедією української пісні» (Житомир, «Рута», 2017.–368 с.), яка, вочевидь, ризикуючи набути статусу бібліографічного раритету через свій мінімальний тираж у 100 примірників. Задум створення тому І. Лисенко пояснює не лише відсутністю такого роду праць, а й катастрофічною ситуацією у ділянці існування фольклору: «Сьогодні ми фактично втрачаємо нашу народну пісню, яка кришталевою хвилею музики й поезії обливала серце, скріплюючи моральне здоров'я нації, була виявом духовної величчя, символом народу, його національним надбанням» (с. 6). Саме намір автора зафіксувати, а отже – не втратити! відомості про побутування того чи іншого народнопісенного зразка визначив характер даної «Енциклопедії».

Її основу склали подані за абеткою короткі історичні довідки про широке коло українських народних пісень, про те, з якого часу вони відомі, інколи про те, де і від кого були записані; у ній також вказуються відомі автори їх обробок, де вперше пісню було опубліковано, хто виконував і коли. Наприклад, про улюблену пісню Михайла Коцюбинського «Ой не цвіти буйним цвітом» довідемося, що її було опубліковано 1897 р. в одеському збірнику «200 найкращих українських пісень», її оброб-

У ПОЛІ ЗОРУ — НАРОДНА ПІСНЯ

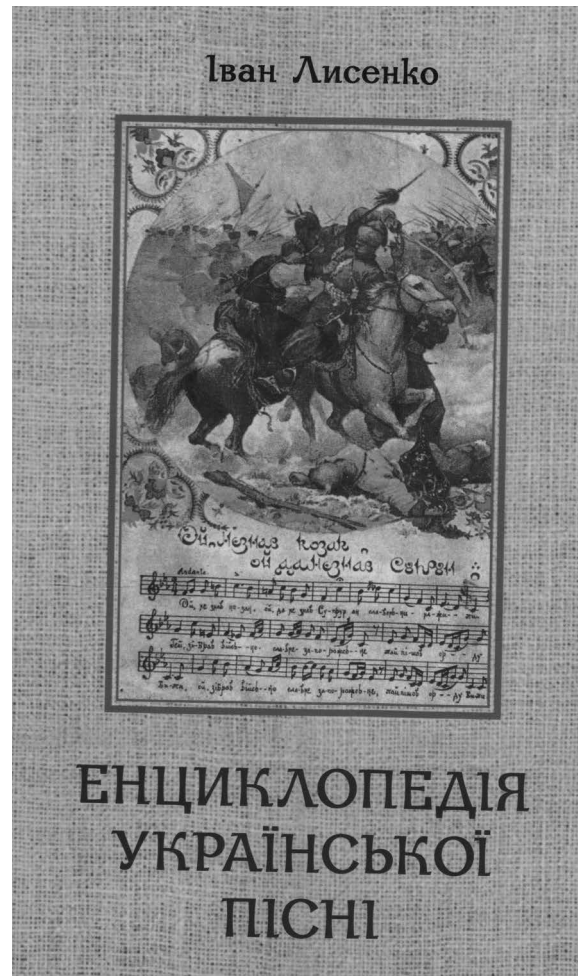
ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА ЛИСЕНКА

ки створили М. Лисенко, Л. Ревуцький, М. Фоменко, М. Дремлюга, виконували Т. Піддубний, М. Микита, Б. Гмиря, Й. Гошуляк, А. Мокренко, у перекладі Т. Ланге вона була популярною в Данії (с. 211). Неочікувано приємною стає довідка про Міжнародний конкурс народної пісні, що відбувся 1935 р. в Брюсселі. Хоч українці у ньому не брали участі, проте виступ швейцарських студентів із піснею «Ой не ходи, Грицю!» німецькою мовою став тріумфальним: саме вона посіла перше місце! До речі, зарубіжна доля її, як і пісні «Іхав козак за Дунай» С. Климовського, позначена великою популярністю, зокрема в Австрії, Великій Британії, Німеччині, Франції, аж до прочитання

у джазовій стилістиці американцями Д. Лоренсом і Б. Гудменом.

Окрім основного складника книжки, чимала кількість гасел компактно висвітлює творчі постаті і колективи, причетні до популяризації пісенного скарбу народу. З-поміж них: композитори (М. Вериківський, П. Козицький, М. Коляда, О. Кошиць, Б. Лятошинський, Л. Ревуцький та інші), фольклористи (С. Грица, К. Квітка, Ф. Колеса, О. Роздольський та інші), хормейстри (А. Авдієвський, Г. Верьовка, Н. Городовенко, Г. Концевич, Д. Котко, О. Мінківський та інші), співаки (О. Басистюк, Б. Гмиря, Д. Гнатюк, М. Гришко, І. Козловський, С. Крушельницька, Є. Мірошніченко, М. Сокол, А. Солов'яненко, М. Стефюк, П. Цесевич та інші). Проте, видається, що автором менш охоплено композиторський доробок у жанрі обробки – хорової і сольної – доби Незалежності. Внаслідок цього випала низка провідних композиторських імен сучасного музичного простору – Леся Дичко, Олександр Яковчук, Ганна Гаврилець, Юрій Алжнев,

ла протягом 1920 – початку 1930-х років, а також про Охтирський народний хор на Сумщині (1922–1950) тощо.

Хоча й меншу кількість, проте також важливу частину енциклопедії становлять статті про зарубіжних письменників (І. Венціг, М. Монтень, С. Новакович, В. Поль, Тальві, Г. Трітен, К. Туровський, Я. Урбан та інші), фольклористів (І. Горак, Я. Краль, А. Мільєн, М. Мольнар та інші), співаків (М. Зембріх, Ш. Ордасі-Баранська, Т. Павель, О. Сташкевичюте, А. Тодорова та інші), композиторів (Б. Барток, Л. Бетховен, М. Глінка, Т. Легоцький, Ф. Ліст, Т. Траєтта, Ф. Шопен та інші), які певною мірою долучилися до пізнання української душі через її мелодії, публікуючи, опрацьовуючи їх, надихаючись ними. Дана група матеріалів своєю метою показати поширеність української пісні у світі частково перегується з академічною «Українською музичною енциклопедією», що її від

Анатолій Гайденок, Олександр Некрасов, Ірина Алексійчук та інші, – чий внесок до продовження життя народних пісенних перлин, як загальновідомо, визначний. Так, у доробку О. Яковчука, вихідця з Поділля – краю Миколи Леонтовича, – нині налічується 350 обробок для різних хорових складів, вони активно виконуються, досліджуються, впроваджуються у педагогічний процес.

Завдяки книжці Івана Лисенка, оприлюднено маловідомі факти музичної регіоналістики. Наприклад, з'ясується передісторія появи у Луцьку Волинського народного хору: у 1919–1923 роках існувала Волинська хорова капела під орудою М. Гайдая, у 1920–30-х діяв Волинський хор під керівництвом М. Тележинського. На жаль, не вміщено інформацію про функціонування так званого першого Волинського хору на чолі з Олександром Самохваленком, який діяв протягом 1945–1957 років при Волинській обласній філармонії. Цікаві факти щодо музичного життя Полтави читає знайдуть у статті про Полтавську хорова капелу ім. Т. Шевченка (1918–1934) і хорова товариство «Полтавський боян» (1911–1920), яке доклало зусиль ще й до видавничої справи. До цього кола долучається матеріал про Конотопську капелу кобзарів на чолі з Г. Кононенком, що існува-

2006 р. видає Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (головний редактор – директор Інституту, академік НАНУ Ганна Скрипник, опубліковано п'ять томів до літери П включно). У ній, зокрема, постаті зарубіжних композиторів представлені у зв'язку з Україною, а окрім того вперше, як для енциклопедії, за ідеєю доктора мистецтвознавства Антона Мухи вміщено низку розгорнутих статей щодо широких українсько-зарубіжних музичних зв'язків («Австрійсько-українські музичні зв'язки», «Болгарсько-українські музичні зв'язки» тощо).

Будучи надзвичайно важливою з огляду збереження українського пісенного фольклору, «Енциклопедія української пісні» Івана Лисенка є цінним внеском до надбань музичного джерелознавства. Явно потребує перевидання більшого накладом і з певними доповненнями, вона стане в пригоді студентській молоді, викладачам мистецьких навчальних закладів, музикознавцям і загалом поціновувачам нашого духовного спадку.

Ольга КУШНІРУК,
с. н. с. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського
НАН України

УКРАЇНСЬКИЙ ГУРТ ОТРИМАВ ПРЕСТИЖНУ ПРЕМІЮ

«У сьогоднішні нелегкі часи для рідної країни прониклива етно-музика особливо актуальна, – кажуть музиканти ATMASFERA. – Люди знаходять у композиціях ATMASFERA більше, як просто звуки музичних інструментів чи гарні емоції. Ми використовуємо у своїй музиці мантри – це стародавні звукові вібрації, які мають позитивний цілющий вплив на стан людини, допомагають зрозуміти самих себе і легше сприймати навколишні події».

Пісня «На глибині» стала саундтреком до документального фільму про події в АТО «Одесити на Донбасі» (2017) режисера Олександра Авцарова. А кліп на цю пісню отримав другу премію в номінації «Музичне відео» на РМКФ «Місто мрій».

До речі, цю саму премію в номінації «Пісня року» отримала група легендарного барабанщика The Beatles Ringo Starr & Friends за пісню Now the Time Has Come, а найкращим відео став кліп Jessica Kelly Little Thing. Нагорода RoundGlass Music Awards відзначає найпрогресивніших виконавців, музика яких змінює світ на краще.

Ксенія ЩЕРБАЧ,
студентка II курсу ТНУ ім. В. Вернадського

Український гурт ATMASFERA здобув престижну американську премію RoundGlass Music Awards 2018 в номінації («Гурт року») за пісню «На глибині» (In the Depth).

Закрита церемонія нагородження відбулася в Нью-Йорку 26 січня. Пісня «На глибині» була представлена в трьох номінаціях – «Пісня року», «Гурт року» та «Найкраще музичне відео». За право називатись кращими разом з ATMASFERA боролися 72 колективи з багатьох країн світу.

Велелюдно було одного звичайного дня біля Кунянського будинку культури. На його просторе подвір'я сходилися з усіх кінців села його жителі.

А зійшлися сюди люди і запрошені гості, аби в культурній товариській душевній обстановці відзначити славне п'ятдесятиліття з дня відкриття цього культурного закладу.

Трохи історії. Ще 1967 року, за ініціатииви тодішнього голови колгоспу Олександра Карпенка, у селі було відкрито цей заклад. Центральна актовна зала вміщувала шістьсот п'ятдесят осіб. Було витрачено тоді на будівництво цього будинку культури з колгоспної каси з мільйонним річним прибутком господарства триста сімдесят дві тисячі карбованців. Був утворений і доладно працював хор у кількості тридцять дві особи: чоловіків, жінок і школярів. Паралельно з хором було створено драматичний гурток, духовий та струнний оркестри.

Минали роки. І новими здобутками повнілися творчі досягнення сільського хору. Бо вже дев'ять разів від часу становлення цей співучий колектив підтверджував звання народного. Його музичним керівником став нинішній директор сільського будинку культури Микола Борисович Шатілов.

Тож кілька рядків із його творчої біографії. Він закінчив міську середню школу (в селі була тільки восьмирічна). Водночас юнак навчався у міській музичній школі у класі баяна. До армії він працю-

СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ

вав художнім керівником. Потім була служба в армії.

Повернувшись, хлопець був кілька років художнім керівником, а з 1973 року очолив і дотепер є незмінним директором Будинку культури і керівником усієї художньої самодіяльності: хору, чоловічого та жіночого ансамблю. Вдало акомпанує директор на своєму баяні і окремим солістам. Уже багато років діє тут і танцювальний колектив «Перлина», яким творчо опікується його керівник Світлана Петрівна Цілобокова.

Велика заслуга ветерана М. Б. Шатілова полягає в тому, що він, за допомоги місцевих будівельників, здійснив капітальні й малі поточні ремонти всіх приміщень Будинку

культури. А це дало змогу урочисто і піднесено відзначити полудень віку сільського культурного осередку.

На святі гучно грав сільський духовий оркестр під керівництвом капельмейстера Юрія Миколайовича Ковальчука. Відтак, усі шанувальники мистецтва заповнили актову залу. Поволі вщух гомін, зі словами вітання до присутніх у залі звернувся завідувач відділом культури і туризму Гайсинського району Вінницької області, заслужений працівник культури України Микола Леонідович Ричков, він побажав усім митцям – хористам, драмгуртківцям, учасникам духового та струнного оркестрів, танцювального колективу нових творчих здобутків.

І ті його слова були сказані вчасно й щиро. Бо тільки останнім

часом кунянський хор двічі заносився на районну дошку пошани. Окрім того, два роки тому хор представляв наш район у звітному концерті області. А ще хор брав участь у радіопрограмі «Золоті ключі».

На святкуванні золотого ювілею Будинку культури виступила і голова сільради Світлана Іванівна Кондратюк, яка вручила грамоти і грошові премії.

Сердечно вітав з ювілеєм директора і всіх учасників урочистого зібрання добродій Сташок, директор сільської середньої школи, багато вчителів якої є активними учасниками сільського хору.

Відбувся змістовний концерт, звучали пісні: «У вишневому саду», «Козацька слава», «Хліба, хліба», «А в Києві на риночку». Чоловічий ансамбль виконав пісню про своє рідне село Куну. З різними піснями виступив і жіночий вокальний ансамбль, також про село, про рідну матусю тощо.

Не обійшлося на концерті і без запального дівочого танцю. А майстер художнього слова Лариса Проха з іскрометним сміхом донесла до глядачів влучну сатиру і гумор Павла Глазогова.

Чотири години тривав концерт на честь 50-річчя сільського Будинку культури. І односельці, й гості були задоволені по вінця своїх душ, бо без пісні, як без хліба насущного, ми не мислимо свого життя повік віків.

Дмитро ЛАВРЕНЮК,
с. Куні, Гайсинський р-н,
Вінницька область

ОГОЛОШЕННЯ

Міністерство культури України відповідно до Закону України «Про культуру» оголошує конкурс на посаду генерального директора художнього керівника державного підприємства «Національний академічний театр опери та балету імені Т. Г. Шевченка» (далі – Театр) (вул. Володимирська, 50, м. Київ, 01030)

1. Термін приймання документів на участь у конкурсі

Документи на участь у конкурсі приймаються з 05.02.2018 року до 06.03.2018 року включно.

2. Початок формування конкурсної комісії

Міністерство культури України (далі – орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з 05.02.2018 року.

3. Умови проведення конкурсу

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії під час співбесіди з кандидатами, коли публічно презентуються запропоновані проекти програм розвитку Театру на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

- визнані в установленому порядку недієздатними або їхня дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яких протягом останнього року накладалося

адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

– є близькими особами або членами сім'ї керівників органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду, місце роботи, громадську роботу (зокрема на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про відсутність судимості;
- копія документа, що посвідчує особу, копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми;
- мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи надсилаються на пошту та електронну адреси (rundykivska.u@gmail.com):

вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, відповідальна особа – Пиндиківська Юлія Ігорівна, контактний телефон: (044) 234-39-93, електронна адреса: rundykivska.u@gmail.com з позначкою «документи на конкурс «Театр опери та балету»».

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

Проекти програм розвитку Театру на один і п'ять років кандидати презентують під час другого засідання конкурсної комісії.

Проект програми розвитку закладу культури на один рік має містити:*

- загальні положення;
- аналіз поточного стану діяльності закладу культури з визначенням нагальних проблем, на розв'язання яких спрямовано програму;
- мета й першочергові завдання програми;
- детальний план розвитку закладу культури на один рік, зокрема пропозиції щодо виконання закладом культури результативних показників фінансово-господарської діяльності та їх поліпшення порівняно з попереднім роком;
- фінансове забезпечення програми;
- очікувані результати виконання програми.

Проект програми розвитку закладу культури на п'ять років має містити:*

- загальні положення;
- аналіз поточного стану діяльності закладу культури, визначення проблем, на розв'язання яких спрямовано програму;
- визначення мети й завдань програми;
- фінансове забезпечення програми, зокрема пропозиції щодо залучення інвестицій для розвитку закладу культури та щодо очікуваної динаміки поліпшення результативних показників фінансово-господарської діяльності закладу культури тощо;
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, з аналізом можливих ризиків, з визначенням обсягів та джерел фінансування; терміни та етапи виконання програми;

– перспективи розвитку закладу культури, підвищення його конкурентоспроможності;

– очікувані результати виконання програми. Також проект програми розвитку закладу культури на п'ять років може містити:

- план реформування закладу культури;
- шляхи інтеграції закладу культури у світовий культурний простір;
- додатки.

*На розсуд кандидата розділи програм розвитку закладу культури можуть змінюватися або доповнюватися.

4. Терміни проведення конкурсу

Конкурсний добір починається 05.02.2018 року та закінчується не пізніше 05.04.2018 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;
- стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;
- володіння державною мовою;
- досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;
- здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

З інформацією, що стосується умов праці, відомості про матеріально-технічну базу Театру, фінансову звітність за попередній бюджетний період можна ознайомитися на офіційному сайті Мінкультури (рубрика «вакансії»).

Національний цирк України запрошує на нову інтернаціональну програму «Слон і смугастий рейс», прем'єра якої відбулася з великим успіхом. Найсильніші люди та звірі дивують глядачів своїми надзвичайними можливостями. Вистава тримає в напрузі карколомними повітряними номерами, унікальними трюками, майстерністю дресировальників.

Юлія ОМЕЛЬЧУК

Відкриває програму масштабний атракціон Миколи і Юлії Козиревих «Бенгальські та уссурійські тигри» (Україна). Унікальність їхньої дресури полягає в тому, що ніхто, окрім них, у світі не виступає водночас із левами й тиграми, та ще й індійським та далекодсхідними, які в природі ніколи не зустрічаються між собою. А ще у номері задіяно й самок, і самців, що також надзвичайно ускладнює роботу з цими небезпечними хижаками. З дебютним виступом вийшов на манеж білий тигр Арні, молодий студент, який тільки-но вчиться, переймаючи досвід у своїх рудих смугастих наставників. Він дуже лагідний, спокійний, уже звик до циркової роботи й потоваришував зі своїми педагогами – уссурійськими тиграми Шерифом, Амуром, Євою та Чилі, а також із бенгальськими тиграми Тарзаном і Мулі. Перчинкою атракціону є молода левиця Ельза, яка вражає, зокрема, і кульбітами через голову. Досвідчені артисти-дресировальники змогли завоювати довіру, любов і повагу своїх нових чотирилапих друзів. Повірте, вони мають чим здивувати!

«Визволення під водою» заслуженого артиста Узбекистану, володаря «Золотої ліри», лауреата міжнародних конкурсів ілюзіоністів Туйчибая Таджибаєва (творче псевдо – Туйчи Хан), безумовно, є сенсаційним. Цей артист віртуозно володіє цирковим мистецтвом у жанрах ілюзії та клоунади. Його ім'я вписане до Книги найкращих знаменитих фокусів. Ілюзіоніст побував із гастрольями в понад трьох десятках країн світу. Наразі ж ми стаємо свідками смертельно небезпечної трюку, який досі виконував лише Гаррі Гудіні. На артиста надягають кайданки, скочують його ланцюгами, обгортають плівкою, опускають у капсулу з водою догори дригом і замикають на ключ. Саме в капсулі він має знайти серед інших ключів один, потрібний, аби відімкнути замок і звільнитися. Чи вдасться

«СЛОН І СМУГАСТИЙ РЕЙС» У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЦИРКУ УКРАЇНИ

ся сміливому Туйчи подолати почуття клаустрофобії, затамувати подих до 5 хвилин і вийти з водяної пастки, глядач дізнається лише коли додивиться номер до кінця. Сьогодні Туйчи Хан – єдиний у світі виконавець цього наднебезпечної трюку.

Силовий жонглер Фахриддін Ахназаров – дебютант у цирку, також людина-сенсація. 29-кратний рекордсмен Книги рекордів Гіннеса, найсильніша людина планети. Коли він зубами тягнув 8 важких американських вантажівок. Йому аплодували світові знаменитості: Арнольд Шварценнегер, королева Великобританії Єлизавета II, Джордж Буш... Зі своїми оригінальними, неординарними виступами неодноразово брав участь в урочистій церемонії нагородження премією «Оскар». Фахриддін робить унікальні речі, невідкладні іншим силачам. По ньому може проїхати тритонний автомобіль. Він може підняти 650 кг ваги, зігнути металеву палицю, голою рукою забиває довгі цвяхи в дерев'яну дошку.

«Повітряні гімнасти на рамці» – номер Людмила та Олега Летичевських. Працюють вони начебто легко й безстрашно. Глядачі завжди з великою увагою спостерігають за спритністю артистів, коли, приміром, стоячи на рамці, вони починають виконувати ефектні сходи, стрімкі перехоплення, захопиви обриви без

довершеним володінням жанром, елегантністю та жіночною привабливістю.

Румунський комічний жонглер Лівіу Тудор виступає з веселим номером із тарілочками. Порцелянові тарілочки швидко крутяться на тонких тростинах, ризикуючи впасти від найменшого поруху повітря. Потім на арені з'являється маленький енергійний тер'єр, який заважає артистові жонглювати. Собачка явно бажає вполювати ноги артиста. Той, своєю чергою, починає тікати, не забуваючи час від часу надавати тарілочкам прискорення, аби не зупинилися. У процесі боротьби людина й собака знаходять спільну мову й наприкінці номеру разом отримують овації глядачів. Румунського дресировальника Лівіу Тудора нагороджено призом дитячого журі за номер «Комічні тарілочки із собачкою» на I Мінському міжнародному фестивалі циркового мистецтва.

це – ритмічний характерний номер, наповнений загадовими елементами, магією та ілюзією.

Номер «Свобода коней» під орудою Руслана Яремчука так сподобався глядачам, що й цього разу керівництво Національного цирку України запросило артистів до нової програми. Глядачі знову можуть милуватися кіньми породи фриз і маленькими чорними поні. Усі присутні можуть відчути себе гостями своєрідного кінного балу. Коні виконують неймовірні комбінації та складні перебудови з великим натхненням. Вони вже добре знають команди наставника «Вальс» та «Апорт», уміють вітатися з глядачами, а щоб у цьому переконатися, треба лише переглянути виступ наших улюбленців.

На десерт – сенсаційний атракціон під керуванням представника найдавнішої циркової династії Європи Белуша Такача (Угорщина), у якому бере участь найбільша тварина на земній суші – індійський слон. Слониха Майя перекидається в манежі (це надзвичайно складно для слонів, які навіть сплять стоячи), демонструє стійку на двох ногах та хоботі, вітає глядачів жовто-блакитним стягом і виконує багато інших цікавих трюків.

Ну і, звісно ж, клоуни дивують і веселять своїми новими постановками, заряджаючи нас позитивними емоціями. У першому відділенні публіку розважає Максим Ольшанецький, у другому – ілюзіоніст Туйчи Хан, але вже як килимний.

Тож скоріше вирушайте до цирку за новими враженнями та емоціями!

страхувальної лонжі. Витримка та продуманість рухів, спокій і самовладання – ось що найхарактерніше для виконавської манери молодого подружжя. До цього варто також додати людську чарівність, артистичну манеру подачі трюків.

Далі – феєричний номер «Селфі» під керуванням Жанни Панкової. Історія жанру акробатики на щоглі сягає аж стародавнього Китаю. Усі ми добре знаємо, як дівчата люблять робити селфі. А ці вправні акробатки ніби фотографуються на щоглі 8 метрів заввишки, виконуючи при цьому неймовірно складні відривні трюки. Жіноче тріо вражає

Коли дивись ексклюзивний номер повітряного гімнаста на штейн-трапе під назвою «Гладиатор», дух захоплює. А коли бачиш, як артист робить стійку з інтенсивною закруткою на зубах під самісіньким куполом цирку без страховки, розумієш, що він – відчайдушно сміливий. І навіть не віриться, що на таке хтось зміг наважитися. А тим часом це – цілком земна людина на ім'я Олег Спігін, золотий призер Міжнародного фестивалю циркового мистецтва в Італії.

Людмила та Олег Летичевські представляють номер «Трансформація». Трансформація завжди подобається глядачам, адже

